

77 5047

közgazdász

MAGYARORSZÁG LEGRÉGEBBEN MEGJELENŐ FELSŐOKTATÁSI LAPJA

LX. évfolyam 4. szám | 2018. MÁJUS

A LEGDIÁKABB TANÁR

Karikaturista, könyvkiadó, nyugdíjas – Halász Géza története

4

SZAKÍTÁS A HAGYOMÁNYOS TERVGAZDASÁGGAL
Chikán Attilával az ötvenéves új gazdasági mechaizmusról

7

TUDOMÁNYBOLTOK NAGYVÁSÁRA

A Corvinusra látogat a science shopok rangos konferenciája

18

JÖVŐFESZTIVÁL A KAPUK ELŐTT!

A CORVINUSRA LÁTOGAT
A BRAIN BAR

NEGYEDIK ALKALOMMAL
TALÁLKOZIK EGYMÁSSAL
JELEN ÉS JÖVŐ

BRAINBAR

közgazdász

■ a Budapesti Corvinus Egyetem
hivatalos lapja

Főszerkesztő:
Bekker Balázs

Felelős szerkesztő:
Bogatin Bence

Rovatvezetők:
Illés Cergő (Külpolitika)
Kelemen Fanni (Központ)
Menyhért Dorka (Kultúra)
Mikus Áron (Közpol)
Murger Szilvia (Köztudat)
Oberfrank Balázs (Gazdaság)
Toma Franciska (Biznisz)

Olvasószerkesztők:
Popovics Lili

Munkatársak:
Bauer Emese
Kovács Máté
Lédermayer Regina
Palotás Zsuzsi
Szenyéri Viktória
Szücs Zoltán

Corvinus Hallgatói Médiaközpont,
1093 Budapest, Fővám tér 8., E27;
info@corvinusmedia.hu

**Kiadja a Budapesti
Corvinus Egyetem rektora és
a BCE HÖK elnöke**

Tördelőszerkesztő:
Király Zoltán

Nyomdai munka:
CC Printing Kft.
Felelős vezető: Könczey Áron

ISSN: 0230-7529

TARTALOM

KÖZHÍR

- Élesedik a hallgatókért vívott verseny 3
A „legdiákabb tanár” története 4
Mi az a TDK, és hol lehet megtalálni? – A Tudományos Diákköri Konferencia egy idegen szemével 6

GAZDASÁG

- „Mindenki tudta, hogy egy behatárolt reformról van szó” – Chikán Attila az új gazdasági mechanizmusról 7

KIOSZK

- A nagy még nagyobb lesz? – Digitális átállás – következményekkel 9
Globálistól a lokális felé? – Merre tart a sportgazdaság? 10

KÖZPOL

- 1968 50 éve már, hogy Prágától Memphisig szabadságra vágyott a világ 11
Marx 200 12

KÖZPONT

- Brain Bar – világhírű tudományos fesztivál a Corvinuson 13
„Soha eddig nem volt ilyen erős a lineup” 14
Vigyázat! Veszélyes gondolatok: igazi nagygyűk az idei Brain Bar fesztiválon 16

BIZNISZ

- Ötletekkel és elhivatottsággal fizettek a New York-i repjegyért 17
Tudományboltok nagyvására: a Corvinusra érkezik a Living Knowledge konferencia 18

KULTÚRA

- Idén nem osztják ki az irodalmi Nobel-díjat, avagy a #metoo-mozgalom legváratlanabb fordulata 20
Fordul a kocka: a nézőn a reflektor 21
Közkinccs rovat 22

RAJK

- Ha tavasz, akkor kulturális fesztivál a Rajkban 23
Budapest: a múlt század örökségnek megőrzésével kell a jövőbe lépni! 23

KÖZTUDAT

- A látható tudomány – Tudománykommunikációs konferenciát tartottak a Corvinuson 24
Nincsen többé ők, csak mi vagyunk – Beszélgetés Dr. Michalkó Gáborral,
a Corvinus Doktori Iskolák megbízott főigazgatójával 25
Fenyegetéstől a széles mosolyokig – a két Korea történelmi lehetősége? 26

ÉLESEDIK A HALLGATÓKÉRT VÍVOTT VERSENY

OBERFRANK BALÁZS

Megjelentek a 2018. évi általános felvételi eljárás friss statisztikái. Az adatokból kitűnik: a Budapesti Corvinus Egyetemre némivel többen jelentkeztek, mint 2017-ben, de a többi intézményhez képest így is csökkent valamennyivel egyetemünk népszerűsége. A karok közül a G-kar az országos átlagnál jobban teljesített, a T-kar enyhén visszaesett, a K-kar ugyanakkor jelentős lemaradást szenvedett el az előző évhez képest. Mindeközben egyre élesebb a felvételizőkért folytatott verseny a rivális egyetemek között, a képzési kínálat pedig ismét átrendeződött.

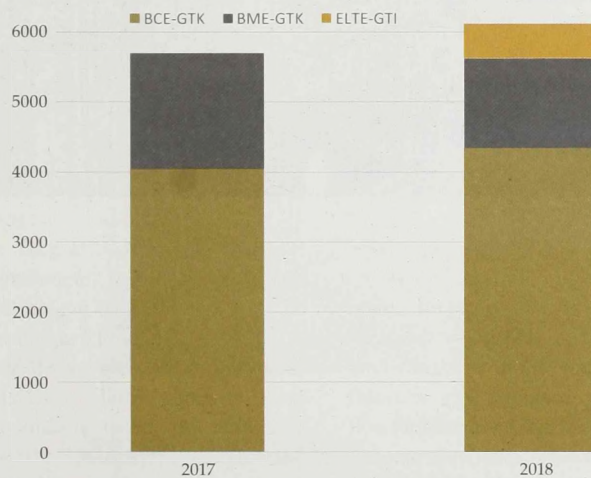
Míg tavaly februárban a rendes felvételi eljárás keretében összesen 9153 leendő hallgató jelentkezett a Corvinusra, addig idén ez a szám csaknem 80 fővel emelkedett. Országos szinten majdnem kétezer fővel többen jelentkeztek felsőoktatási intézménybe, mint 2017-ben, ami összesen 1,7 százalékos bővülést jelent. A Corvinuson ez az érték 0,8 százalék volt, ami azt jelenti, hogy bár többen jelentkeztek az egyetemre, a növekedés mértéke még így is kisebb volt, mint az országos átlag.

Hasonló kép bontakozik ki, ha a Corvinus teljesítményét összehasonlítjuk a másik három nagy fővárosi egyetemmel. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) több mint kétezer fővel tudta emelni a hozzá jelentkezők számát a tavalyi 21 500 főről, ez hatalmas, több mint 12 százalékos növekedés. A Budapesti Gazdasági Egyetemre (BGE) csaknem 10 százalékkal többen jelentkeztek, ezzel a BGE is megelőzi a Corvinust úgy, hogy tavaly hasonló bázisról indultak (11 800 fő). Az idei felvételi egyik legnagyobb vesztese ugyanakkor a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME), ahová majdnem 2 százalékkal kevesebb diák jelentkezett, mint tavaly: igaz, a jelentkezők számában (10 900 fő) még így is a Corvinus előtt állnak.

Feltűnő, hogy a Corvinus egyes karainak teljesítménye teljesen eltért egymástól. A G-kar jelentkezéseinek növekedése 1,5 százalék körül alakult, ami már alig marad el az országos átlagtól. A többi rivális karhoz, egyetemhez képest a középmezőnyben teljesített: a BGE – ahogy korábban említettük – 10 százalékkal növekedett, a BME Gazdaság- és Társadalomtudományi Kara (GTK) ugyanakkor csaknem 13 százalékos visszaesést

Első helyen jelentkezők száma
a nagyobb fővárosi egyetemek gazdálkodástudományi karaira (fő)

könyvelhetett el, ez nagyjából 500-zal kevesebb jelentkezést takar. A csökkenés oka az lehet, hogy a közelmúlt vitái után a BME-GTK sok oktatója az ELTE-hez távozott, ahol Gazdálkodástudományi Intézet (GTI) néven indítottak új, business-típusú képzési kínálatot. Az ELTE-GTI-re most először lehetett jelentkezni és 1233-an meg is jelölték februárban. Ugyanakkor ebből nem feltétlenül lehet következtetni arra, hogy a gazdálkodástudomá-

nyok iránt drasztikusan megnőtt az érdeklődés, mivel egy jelentkező több egyetemet is megjelölhetett. Az első helyes jelentkezések jobban tükrözik az erőviszonyokat, egyrészt azért, mert egy felvételiző csak egy intézményt jelölt meg első helyen, másrészt pedig a lehetséges elköteleződést is jobban mutatja. Ebből pedig az látszik, hogy míg a BME-GTK első helyes jelentkezéseinek száma 372 fővel csökkent, addig az ELTE-GTI 495 fővel nyitott. A

kettő közötti különbség már kisebb mértékű növekedést sejtet.

A T-karra jelentkezők száma fél százalékkal csökkent, ugyanakkor az első helyes jelentkezéseknél 5 százalékos növekedés látható, ami javítja az összképet. A hasonló profilú ELTE Társadalomtudományi Kar (TÁTK) ugyanakkor hatalmas, 42 százalékos növekedéssel már éppen megelőzte a kart az összes jelentkezések számában, az első helyes jelentkezések szempontjából pedig beérte.

A három kar közül a K-kar teljesített a leggyengébben: összesen 8 százalékkal kevesebb jelentkezést és 17 százalékkal kevesebb első helyes jelentkezést könyvelhetett el idén. Hasonló profilú kar nincs rajta kívül az egyetemi kínálatban, ugyanakkor az ELTE-TÁTK is indít alkalmazott közgazdaságtan és közgazdasági elemző szakokat. A vonatkozó K-karos szakokkal összehasonlítva a Corvinus növekedése kicsit elmaradt az ELTE-től, ugyanakkor a köztük lévő különbség még mindig jelentős: 264 első helyes jelentkező az 58-cal szemben. ↗

A „LEGDIÁKABB TANÁR” TÖRTÉNETE

TOMA FRANCISKA ▾

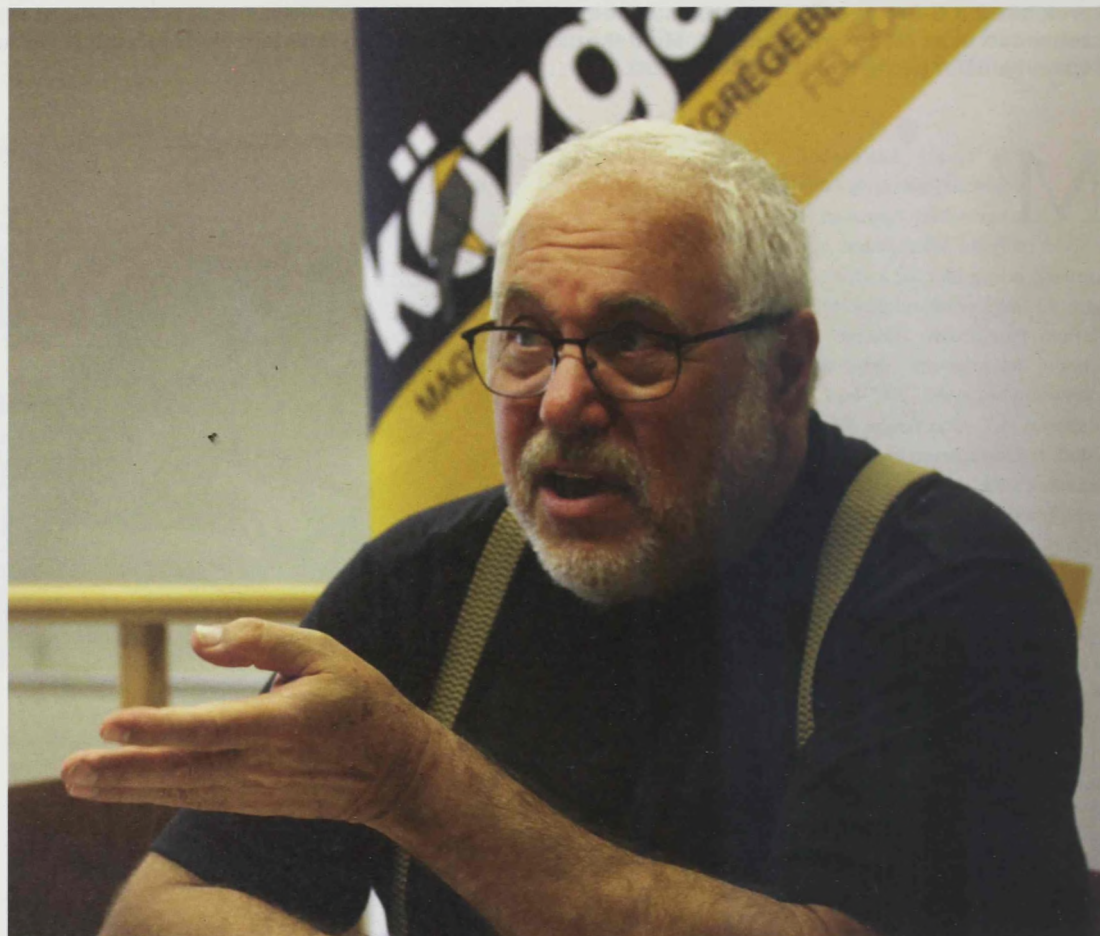
Halász Géza „kilencszeres nagyapa, egyszeres nyugdíjas” karikaturista, webgrafikus, tanár, és egy könyvkiadó vezetője is volt már élete során – ugyan ma már a MÜOSZ Karikaturista Szakosztályának elnökeként jórészt csak karikatúrákkal foglalkozik, a Corvinus oral history-interjúorozatának keretei között mesélt közgázos éveiről, a régi Közgazdászról és későbbi karrierjéről. Az alábbi szöveg Sipos Júlia interjúja alapján készült.

Halász Géza 1947-ben született Szolnokon, és 1967-ben kezdte meg tanulmányait az akkor Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemre hallgató Corvinuson. Saját bevallása szerint azt se tudta, mi az a közgazdaságtan – de cserébe nem is érdekelte – így az első két évet végigbúdkácsolta, kevés lelkesedéssel. Szerencsére harmadévre ráértett a Közgáz ízére, Chikán Attila szemináriuma-it pedig már kifejezetten szerette is. Előadásokra már az első héten is csak rajzolgatni járt be, és egy ilyen alkalommal figyelt fel rá a Közgazdászba akkor már aktívan író fiú, aki felajánlotta neki az egyetemi lap karikaturista pozícióját.

A RÉGI KÖZGAZDÁSZ ÉS A HUMOR

Így került Halász Géza a Közgazdászhoz már egyetemi tanulmányai legelején, ahol végül hosszú éveket töltött. Akkor a lap főszerkesztője a Kincses György volt – „nagyon jó fej volt, szerettük tényleg” – és a hallgató Halász Géza elmondása szerint borzalmas rossz rajzokat csinált, a karikatúrát egyenlőnek hitte a viccel. Később írni is kezdett és egy idő után rovatvezető lett belőle, mégis legjobban a szerkesztőségi életet szerette. A szerkesztőségi irodában rendszeresen jártak össze a tagok – „órák közti szünetekben szerkesztőség, de volt, hogy ott is maradtunk” –, ami egyébként az E381-382-es termekben volt megtalálható, a KISZ-bizottsággal egybenytva. A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség tagjai gyakran jártak át az újság szerkesztőségébe, és nem voltak ritkák a vitatkozások sem: 1968-ban például arról alakult ki egy komoly nézeteltérés, hogy van-e szükség ülősztrájkra, „mert valamiért berágtak a rektorra, aki az egyik legnagyobb demokrata volt az egyetemen”.

A Közgazdász a külső tényezők ellenére ekkor is függetlennek

számított: legfeljebb egy-egy pártbizottsági tag „jött egy ejnye”, de komolyabb megrovásban nem részesültek. Halász Gézának egyetlen egy cikke volt, ami nem jelenhetett meg: ez egy külföldi építőtáborról szólt volna, ahol volt maoista francia diák – a maoista szóval volt a probléma. Ettől függetlenül a Közgazdász „szabad volt, mint a többi egyetem számára”.

Ekkor a lapnál teljes állásban hárman dolgoztak a 15-20 diák mellett – ma az utóbbiak száma 41 –, de a témaválasztás nem zajlott merőben másképp: a rovatvezetők terveztek, majd megbeszélték az újságírókkal a kéthetente kezdetben négy, majd nyolc és tizenkét oldalon, kétezer példányban megjelenő lap tartalmát. Összehasonlításképp, a

Közgazdász ma havi rendszerességgel jelenik meg huszonnyolc oldalon, ezeröttszáz példányban. A '60-'70-es évek lapjában sok szó esett tanulmányi ügyekről, valamint rengeteg filmkritika jelent meg, akár folytatásos formában is: Bacsó Péter Kitörés című filmjéről például négy-öt héten keresztül folyt a vita, amiben ugyan nem túl gyakran, de a tanárok is részt vettek. A Közgazdász, mint médium egyértelmű tényező volt a diákok és a tanárok körében is, sőt: az el nem fogyott példányokat még pénzért is tudták árusítani.

Halász Géza hallgatói éveiben az Egyetemen két bált rendeztek meg: a ma is létező Gólyabál mellett a Közgazdász Bált is, amelyen hagyományosan éjfélkor kabarét adtak elő. A fellépők közt megtalálhatók

voltak későbbi egyetemi rektorok, részt vett az akkori Irodalmi Színpad, valamint a lap szerkesztősége és ezzel együtt Farkasházy Tivadar is, aki 1972 és 1975 között szerkesztőségi tag volt. 1973-ban Halász Gézával együtt szerkesztették a Közgazdász című humorkönyvet – ami egyébként teljes egészében megtalálható az interneten. Az egyéb különkiadásokban gyakran jelentek meg szabadabb tartalmak is, például az Egyetem vezetőségi tagjainak feje az épületen található női szobrokra retusálva, vagy akár nem annyira felöltözött lányok is.

Halász Géza tehát a Közgazdászban kezdte karikaturista karrierjét, és már ekkor is, 1977-ben kiállítás rendeztek műveiből a kollégiumi napokon, amit Sándor György „humoralista”, mára a Nemzet

Művésze nyitott meg. Később, 2003-tól tizenkét évén keresztül jelent meg a „Halász Géza Show” a Magyar Nemzet szombati kiadásában, ma pedig Halász Géza a MÚOSZ Karikaturista Szakosztályának elnöke.

KOLLÉGIUMI ÉLET

Halász Géza egyetemi tanulmányainak megkezdésekor kollégiumban lakott, de kezdetben nem egy ma is ismertben: első évben a Róbert körúti kollégiumban lakott, amit kaszárnyából alakítottak át, majd a Makarenkó utcába költözött, végül harmadéves korára készült el a ma is aktív Kinizsi utcai épület.

„A kolis élet vidám volt”, de azért voltak megszorítások, „amiket igyekeztek felrúgni”. Olyan szabályok éltek például, hogy a fiúk és a lányok csak a hét két napján járhattak át egymáshoz, és akkor is csak félig nyitott ajtónál lehettek egymás szobájában: egy későbbi házaspárt a zárt ajtó miatt rúgtak ki egyszer. Később szerencsére kiharcolták a hasonló korlátozások eltörlését, ami olyannyira jól sikerült, hogy volt, aki a feleségével lakott bent és kollégiumban született az első gyerekek is.

Később egyébként, az egyetem elvégzése után, amikor Halász Gézának épp nem volt szállása, kollégiumi igazgatói pozíciót kapott Törökbálinton, amit az épp felújítás alatt lévő Ráday helyett használtak. Itt kapta „a legdiákabb tanár” címet, hiszen napi kapcsolatba került a diákokkal, akiknek gyakran segített tanulmányaikban.

**UTAZÁSOK
AZ EGYETEM ALATT**

Ahogy ma sem, úgy a '60-as években sem az egyetemi lap számított az egyetlen kulturális tevékenységnek a Közgázon. Volt például énekkar is, ahova Halász Géza csak azért lépett be, mert tudta, hogy a kórust meghívták Helsinkibe – „és gondoltam el kéne menni Helsinkibe körülnézni”.

Ma minden egyetemi hallgató számára nyitott a külföldi cserefélév lehetősége, ez azonban nem volt mindig így: a rendszerváltás előtt sokáig az építőtáborok jelentettek utazási lehetőséget. Így került Halász Géza a szibériai Irkutszk mellé négy hétre faházakat építeni, ez „nagy élmény volt”. Jellemzően minden jelentkezőnek engedték a részvételt a táborokban, bár azt azért leellenőrizték, mennyire aktív az ifjúsági mozgalomban.

DIPLOMA UTÁN

Az egyetem elvégzése után Halász Géza egy TV-hez került egy évre – „miért pont oda, azt én se tudom”. Csinált egy ifjúsági filmet „15 éves a KISZ” címmel, ami jó lett, bár azóta se nézte

meg; majd eljött. Már a TV-s munka ideje alatt is sokat járt vissza az Egyetemre a szabadidejében, és végül a Számítástechnikai Tanszék gyakornokaként véglegesen is visszatért oda. „Az informatika érdekelt is, szerettem is, és azt hiszem nagyon jól tanítottam” – nyilatkozott erről az időszakról Halász Géza. Végül azonban távozott a tanszékről, mert saját bevallása szerint nem volt alkalmas akadémiai kutatások elvégzésére.

Ennek ellenére később visszatért tanítani, például a multimédiás eszközök megjelenésével vezetett egy szemináriumot, „ami azért volt érdekes, mert minden félévben újra kellett csinálni” a technológia gyors változása miatt.

Végül 2009-ig tanított az Informatiórendszerek Tanszéken.

A tanári állás után egy könyvkiadónál dolgozott egy-két évig, majd Csáki Csaba rektort szaván fogva felajánlotta, hogy elindítja a tervben lévő egyetemi könyvkiadót: ebből lett a sokak által ismert Aula Kiadó.

zet teljes vezetője: átvette a szakmai igazgató pozícióját, és elmondása szerint „ekkor kezdett el a kiadó jó lenni”. Az üzleti vezetést átvették tőle, így pár éven belül már nemcsak tankönyveket, hanem más, üzletileg nem feltétlenül megindokolható tudományos könyvet is sikerült kiadniuk: ilyen volt például Bekker Zsuzsa gazdaságelméleti sorozata Magyar közgazdasági gondolkodás címen.

A Kiadó sok olyan könyvet adott ki, amely ma is használatban van, valamint korábban az MTA dicséretében is részesültek, mert abban az időben a többi tudományos kiadó jóval passzívabb volt. A Kiadó emellett előre mutató tevékenységet végzett a multimédia világában is: első kiadott CD-jük egy politikai témájú kutatás feldolgozása volt, aminél a készítők csak a bevétel után kaptak szerzői díjat. A helyzet viszonylag nehéz volt, mert akkoriban még a hardver is hiányzott a tartalom lejátszásához. Ennek ellenére közel négyszáz darab elfogyott a CD-ből, így megjelenhetett a második magyar multimédiás tartalom is: Szerb Antal Budapesti kalauz marslakók számára című műve térképpel, filmrészletekkel feldolgozva.

A Kiadónál egy idő után viszont nem figyeltek arra, hogy átalakulóban van a piac: elkezdtek gyűlni az eladhatatlan könyvtömegek, az árak emelkedtek, a diákok pedig könnyen tudtak másolni, vagy az interneten keresztül hozzáférni a könyvekhez. Ez utóbbi jelenséggel nem tudtak versenyezni, valamint a Kiadó élére is új igazgató került, így Halász Géza 2007-ben kiszállt a szervezetből.

A Kiadónak egyébként nem sikerült kilábalni a nehéz helyzetből, és 2017-ben felszámolták.

**TALÁLKOZÁSOK
A RÉGIEKKEL**

Mindannyian reméljük, hogy fiatalkori barátságaink, kapcsolataink a lehető legtovább megmaradnak. Halász Gézánál és egyetemi társainál ez szerencsére így maradt, ha kisebb-nagyobb kihagyásokkal is: pár évvel ezelőtt például előadásokat szerveztek egymásnak a régi társakkal, amihez az A38 hajón béreltek termet – miután az Egyetem a politikai tartalom miatt nem adott nekik. A Közgazdász régi tagjai pedig nemrég gyűltek össze Halay Edit volt főszerkesztőnél – húsz év után először.

A hab a tortán pedig: „Aki elsőben melletttem ült kislány, az most a feleségem – igaz, a harmadik.”

AZ AULA KIADÓ ÉVEI

Halász Géza 1989. június 16-án, Nagy Imre újratemetésének napján érkezett vissza az Egyetemre, hogy belefogjon a kiadó létrehozásába. Először ketten, majd hárman dolgoztak a kiadón, aztán amikor „kiderült, hogy el is kéne adni a könyveket”, könyvesboltot is nyitottak. Ez a mai Egyetemtörténeti Kiállítás helyén volt, ahová „szegény Marx-szobrot száműzték”.

Az Aula Kiadó élete nem volt zökkenőmentes: egyszer „egy gazdaságis lelépett pár millióval, ami akkoriban nagyon sok volt”, így Halász Géza nem maradhatott a szerve-

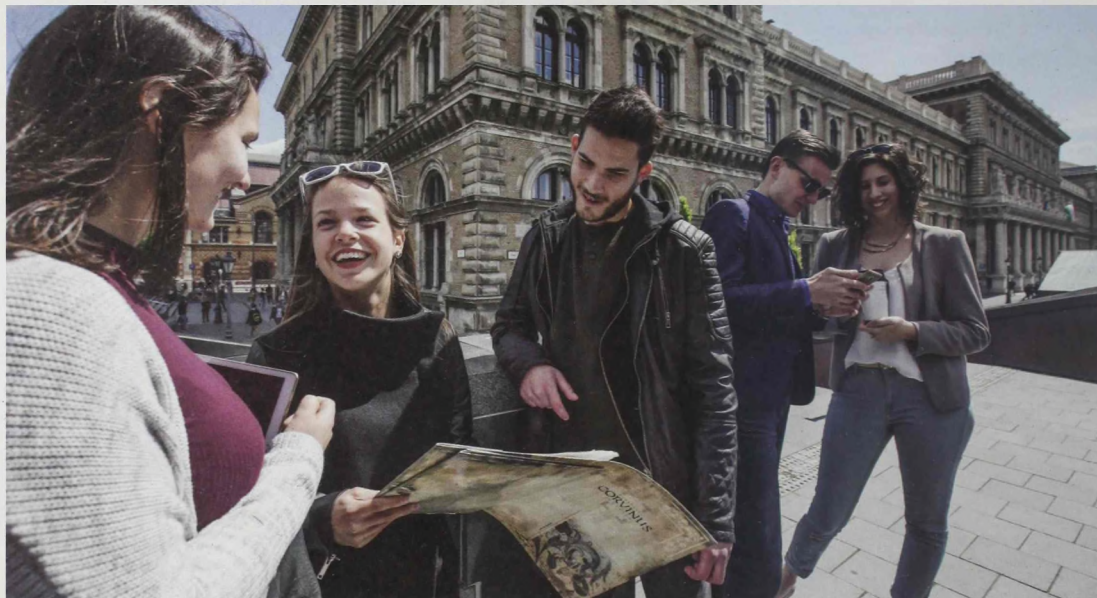
MI AZ A TDK, ÉS HOL LEHET MEGTALÁLNI? A TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA EGY IDEGEN SZEMÉVEL

KOVÁCS MÁTÉ

A május nem csak a hársfavirágzásról és a fagyosszentekről híres, hanem ilyenkor záródik le az egyetemi élet egyik meghatározó eseménye, a TDK is a szóbeli konferenciával és a zárófogadással. Ilyenkor persze hosszasan lehetne elemezni a közel 40 különböző szekcióban érkezett dolgozatokat és előadásokat, erre azonban egy külön kötet sem lenne elég. Ezzel szemben inkább egy benyomásra voltam kíváncsi arról, másoknak mit jelent egy ilyen konferencia. Mindenki beszél róla, szöveget ír, konzultál, adatot felvesz és ismét szöveget ír, mégis ködbe vész az idegen szemek előtt, miért is éri meg ilyen sokat dolgozni. Erre voltam kíváncsi magam is, amikor belevágtam a következő körképbe.

Azért, hogy idegen szemmel mégis valamiféle tisztább képet kaphassak, felkerestem néhány ismerősömet, ők hogyan látták a verseny előnyeit, hátrányait, miért érte meg nekik, és mi az, amit a leginkább megtanultak munkájuk során. A legnagyobb kihívás egy ilyen horderejű projektnél egyértelműen a kezdet, a belső motiváció, hiszen enélkül aligha lehet sikereket elérni. Felmerül persze a kérdés, hogyan lehet ennek nekikezdeni, hiszen az „üres lap szindróma” bizonyára sokaknak jelenti az első nagy akadályt. Ezt pedig – ahogyan Szenyéri Viktória fogalmaz – „csak elhatározással lehet leküzdeni. Az ihlet nem fog magától jönni, le kell ülni hozzá, és addig nem szabad felállni, ameddig nem készül el az előre megtervezett mennyiségű oldal.” Az ő dolgozata sem készülhetett volna el másképp, mellyel végül a turizmus szekció harmadik helyezését sikerült elérnie. A vízes VB-hez kapcsolódó önkéntesség, illetve sportturizmus témája már korábban megfogalmazódott benne, az előző évi vállalatgazdasági versenyen is sikerrel szerepelt. Ami a dolgozat kibővítését illeti, a leghasznosabb pontja ennek a specifikáltabb fókusz, valamint a szakmai háttér megerősödése volt, érdemes tehát korábbi munkákat is újra elővenni és leporolni, mellyel még tökéletesebb lehet a mű. A dolgozattal egyébként az ÚNKP ösztöndíjprogramjába is bekerült, az önkéntességgel, valamint az interjúkkal pedig számos új kapcsolattal gazdagodott, így a verseny közvetett hozományai sem másodlagosak.

Erről számolt be Sölch Tamás is, aki a marketingstratégia szekcióban, „bankfiókok a digitális

világban” témájával második helyezést ért el. A kapcsolatok építése szerinte is nagyon fontos aspektus, ugyanis az interjúalanyokkal történt kapcsolatfelvételek során számos jó és elismert szakembert lehet megismerni. A tapasztalatszerzés szintén fontos ezen a területen, Tamás ugyanis már második alkalommal indult a versenyben. Korábban a vállalatgazdasági szekcióban első helyezést ért el, az ott szerzett ismeretek pedig nagy segítséggel voltak számára az idei versenyben is. Ami pedig a motivációt illeti, mi lehetne erősebb késztetés, mint maga a szakdolgozat, melyet egyébként is kötelező megírni. A TDK pályamunka kibővítve akár már egy szakdolgozat alapját is képezheti, a folyamatos visszajelzések, valamint a már meglévő oldalak pedig nagy segítséget nyújthatnak a későbbi munkák során is, ráadásul a TDK szakmai értékelése segít a szakdolgozat befejezésében. Aki már tudja, mivel szeretne foglal-

kozni a jövőben, annak egy biztos pont lehet a kezdeti lépések megtételében. Viszont, akiknek még nincs kialakult jövőképe, azok számára vagy éppen egy hasznos megerősítés vagy egy cáfolat lehet egy-egy téma mélyebb kidolgozása, így végső soron mindenképpen egy jó tapasztalat.

A témához illő motivációt vizsgálva persze szóba jöhetnek kevésbé individuális indok is. Bánóczy Anna például a statisztika és ökonometria szekcióban versenyzett, munkája során pedig a miskolci ingatlanárak változását vizsgálta 2016 és 2017 között. Érdekelte ugyanis az, hogy az ingatlanpiacon is látszik-e visszaesés az északi régió legnagyobb városában, mint más területeken, vagyis ott mennyire tapasztalható a fővárosihoz hasonló ingatlanpiaci áremelkedés. A modell egyébként azt hozta ki eredményként, hogy az országosnál magasabb volt az árváltozás, a budapesti szintet

ugyanakkor nem érte el. A szekció ebben az évben nagyon erős volt, ennél jóval bonyolultabb modellek is helyet kaptak, jellemzően azok lettek a helyezettek is, ugyanakkor az OTDK részvételi jog munkája elismerését és további megmérettetési lehetőséget jelenti a számára.

Összegzésül tehát elmondható, hogy a TDK a rengeteg munka, és az időbeosztás nehézsége mellett számos pozitív hozadékkal jár, melyet az idei évben is nagy számban kamatoztattak a hallgatók. Az így szerzett tapasztalat és a kapcsolatrendszer csak egyetlen szeletét képezi az előnyöknek, amit egy verseny során kapni lehet. Elindulni persze nagyon nehéz, de ha megvan a téma és a történet első mondata, a könyv akár egy egész életen át is íródhat. Ki tudja, talán jövőre magam is elindulok, hogy egy év múlva már saját tapasztalatokról számolhassak majd be a virágzó hársfák árnyékában íródó újság következő májusi számában. ✍

„MINDENKI TUDTA, HOGY EGY BEHATÁROLT REFORMRÓL VAN SZÓ”

CHIKÁN ATTILA AZ ÚJ GAZDASÁGI MECHANIZMUSRÓL

OBERFRANK BALÁZS ▸

Idén 50 éve, hogy bevezették Magyarországon az új gazdasági mechanizmust. Az 1968. január 1-jén életbe lépett reformmal a szocializmus és a piactudomány sajátos egyvelegét kívánta megvalósítani a Kádár-rendszer. Az intézkedés részleteiről, bukásának okairól, valamint az akkori közhangulatról beszélgettünk Chikán Attilával, egyetemünk professzorával és korábbi rektorával.

Milyen előzményei voltak a reform bevezetésének?

Ez egy olyan esemény volt, aminek nemzetközileg és belföldön is volt előzménye. 1968. január 1-je egy hosszú folyamatnak a kicsúcsosodása, ami egy gazdasági-szellemi megújulásnak a gondolatát hozta magával.

A hatvanas évek közepe ugyanis nemzetközi szempontból is nagyon turbulens volt, sok új gondolat került napvilágra ideológiai szinten is és gazdaságfejlesztési vonatkozásokban is. Ez a turbulens világ érkezett el hozzánk.

Az előzmények másik ága az, hogy '61-'63 között elkezdődött a kádári rendszer konszolidációja az 56-os megtorlások után. Ennek keretében az életszínvonal folyamatos javítása központi elemévé vált a konszolidációnak. Azoknak a gazdaságpolitikusoknak (mindenekelőtt Nyers Rezsőnek), akiknek befolyása volt Kádár Jánosra, sikerült meggyőznie Kádárt arról, hogy ehhez változtatni kell a gazdaság irányításának a rendjén. Ez nem egy egyszeri elhatározás, hanem egy folyamat volt. Végül '66-ban döntöttek el azt, hogy 1968. január 1-jén bevezetik az új gazdasági mechanizmust. Nagyon sok ember komolyan dolgozott az előkészítésén, ami szellemi és politikai szempontból is komoly teljesítmény volt. Ez egyúttal egy optimista hangulatban is történt, ami jórészt a nemzetközi mozgásoknak volt köszönhető. Az új gazdasági mechanizmus tehát nem csak egy gazdasági rendszerbeli irányváltást jelentett, hanem egy újfajta gondolkodásmód előtérbe kerülését is – a Közép-Európában szokásos gondolatmenethez képest.

Melyek voltak a legfontosabb elemek ennek a reformnak?

Egy mondatban összefoglalva: szakítás a tervezőgazdaság hagyományos gondolatával, ami azzal járt, hogy a központi irányítás szabályozta a gazdaság működésének minden fontos elemét. Három olyan területet szoktak említeni, ami különösen fontos volt ebből a szempontból. Az egyik a vállalati önállóság bizonyos szintű megteremtése, a másik az árszabályozás, a harmadik pedig a bér- és jövedelemszabályozás.

A hagyományos tervezőgazdaságban egy kötött termékgazdálkodási pálya működött, tehát a vállalatoknak megmondták, hogy kitől vásároljanak, mit termeljenek és hova adják el. Ehhez természetesen az is hozzátartozott, hogy azt is megmondták,

hogy mikor mibe lehet beruházni, milyen új gépeket vegyenek. Ehelyett most a vállalatok kaptak egy jelentős önállóságot arra vonatkozólag, hogy hogyan lépjenek egymással kapcsolatba, milyen szállítási határidőket vállaljanak, de a termelési profil kialakításában is született bizonyos fokú önállóság.

A másik fő változtatási terület az árszabályozás: korábban az ár-

hivatal meghatározta azt, hogy milyen terméket milyen áron lehet forgalmazni. Világosan látszik, hogy a vállalati önállóság és az árszabályozás szorosan összefügg. Ha a vállalatok maguk döntenek arról, hogy mit termeljenek és kinek adják el, akkor ezt nehéz kötött árral megvalósítani.

Van egy anekdota ebből az időből, ami jól kifejezi a rendszer lényegét. A Szovjetunióban a rádió egyik munkatársa megkérdezte egy árustól a piacon, hogy mennyiért veszi a paradicsomot. Egy rubelért, de ugyanennyiért is adja el – jött a válasz. De akkor miből él maga? – kérdezte a munkatárs. Hát kapok fizetést – válaszolt az árus. Magyarán szólva arról is kívülről kellett megállapodni, hogy hol mennyi jövedelem képződik, és ez elvezet minket a harmadik ághoz. A történetben szereplő árus nem

volt tudatában annak, hogy kereskedőként az ő fizetésének elvileg összefüggésben kéne lennie azzal, hogy mennyiért vesz és mennyiért ad el. De nem csak számára volt ez a helyzet természetes, az egész gazdaság így működött.

A bér- és jövedelemszabályozás rendszerét többször változtatták nagyon rövid időn belül. Állandó vita volt arról, hogy azt szabályozzák-e, hogy mennyit költhet összesen a vállalat bérekre, vagy azt, hogy mennyi legyen az átlagbér a vállalatokon belül. Ennek is rengeteg variációja volt, amelyek közgazdasági szempontból sem érdektelenek. Nagyon hosszú és magas törteket állapítottak meg arra vonatkozólag, hogy egy vállalatnak milyen tényezők függvényében milyen béreket lehet kifizetnie. Első körben egy évig élt az a rendszer, hogy meghatároztak három kategóriát a beosztottaknak. A vezető beosztásúak bérmegállapításában nagyobb súlyt kapott a vállalat általános eredménye. A felháborodás elsöpörte ezt a rendszert, a kategorizálást megszüntették. Szó sincs arról, hogy a vállalatok maguk, szabadon állapították volna meg a béreket, de volt mozgásterük. Például az átlagbér-szabályozás működése idején előszeretettel alkalmaztak ún. vattadolgozókat, akiknek semmi más funkciójuk nem volt, csak az, hogy leSORÍTSÁK az átlagbért. Nem volt teljesítményi elvárás velük szemben, de alacsony béren is foglalkoztatták őket. Így az átlagbértartása mellett magasabb fizetésért vehettek fel például mérnököket, fejlesztőket.

Tehát látszik az, hogy a vállalatoknak tényleg volt mozgásterük, még ha ennek a mozgásternek a meghatározása mai szemmel nézve egy kicsit furcsán is hangzik.

Önök milyen személyes élményei vannak ezzel kapcsolatban? Milyen volt a közhangulat, amikor ezeket a reformokat életbe léptették?

'68-ban eszeveszettül számoltunk, hogy minek mi a következménye. Én akkor kerültem be az egyetemre, előtte egy évet dolgoztam egy cégnél. Új fejlemény volt, hogy lehetett olyanokat számolni, hogy egy adott bérintézkedésnek milyen következményei lesznek. Nagyon érdekes és fontos része volt a változásoknak, hogy a termékgazdálkodás rendszerében a korábban kötöttpályás gazdaság felszabadult. Létrejötték az ún. termelőszövetkezetek, amelyek vállalatok, amelyeknek az volt a funkciója, hogy az alapvető ellátási ágazatokban biztosítsák az ellátások stabilitását. 10-12 ilyen vállalat jött létre (ágazatonként egy), amelyek a magyar gazdaság legnagyobbjai közé tartoztak. Ugyanakkor megtartották kötött pályán bizonyos vállalatközi kapcsolatokat. Példának okáért az nem volt kérdés, hogy jut-e szén és vasérc a Dunai Vasműnek, amelyik akkor még egy nagyon fontos acélgyártó cég volt. Mindenesetre mégiscsak volt egy alternatíva, és pompás kis számításokat lehetett arra nézve végezni, hogy milyen vállalatoknak legyen kötelező a termelőszövetkezetekkel való kapcsolat, hogy a vállalatoktól vásárolni és ki legyen az, aki közvetlenül a Dunai Vasműtől kapja az acélt. Ilyen és ehhez hasonló vizsgálatok tömegét végeztük el akkor, nézve hogy ennek mik lesznek a hatásai. Az igazság az, hogy voltak is pozitív hatásai, azzal együtt, hogy sok volt a szkeptikus és mindenki tudta azt, hogy egy behatárolt reformról van szó. Kis eredmény is jó eredmény alapon lépegettünk előre.

Ez együtt járt egy szellemi felzárkózással is. Abban az időszakban Szabó Kálmán volt egyetemünk rektora, aki egy nagyon modern szemléletű ember volt annak ellenére, hogy a politikai gazdaságtan tanszéknek volt a vezetője. Ő csinált egy olyan egyetemi reformot, amelyikben az új mechanizmus gondolatvilágát akarták érvényesíteni egyetemünk képzésében. Teljesen új tantárgyak és tanszékek jöttek létre. Példának okáért a marketing korábban szitokszó volt, mint a kapitalista társadalomnak az em-

berekét butító csökevénye. Ehelyett Szabó Kálmán alatt lett marketing tanszék. Lett szociológia tanszék is, amelyet szintén burzsoá áltudományoknak minősítettek korábban.

Meg lehetett alapítani a Rajk László Szakkollégiumot, aminek akkor még nem ez volt a neve, első ilyen intézményként még úgy hívták, hogy a közgazdaságtudományi egyetem szakkollégiuma. Vissza lehetett nyúlni a népi kollégiumi hagyományokhoz, amelyet a kádári rendszerben elnyomtak, börtönbe is zárták a korábbi vezetőit.

Akkoriban lehetett látni előre, hogy ez a reform nem lesz életképes?

Erős kételyek voltak az életképességgel kapcsolatban, de senki nem merte rámondani azt, hogy nincs esély. Az látszott, hogy a szovjet csapatok nem akarnak kivonulni: olyan történelmi helyzetben voltunk, ahol ez volt a maximum, amit meg lehetett csinálni.

A kibontakozás szempontjából a csehszlovákiai bevonulás rosszabbkor nem is jöhetett volna. Sokszor elhangzott, hogy ha az nincsen, a csehszlovákiai helyzet nem alakul a gazdasági reformból politikai reformmá, akkor a Szovjetunió sokkal nagyobb mozgásteret hagyott volna a magyar reformnak is. Ez feltételezés persze. De az, hogy nagyon rövid időn belül kifejezetten visszafogták a reformokat, nagyrészt annak volt köszönhető, hogy a szovjetek attól féltek, hogy Magyarországon is ilyen irányba folytatódik a reform.

Hogyan vetettek véget az új gazdasági mechanizmusnak?

A 70-es évek elején elkezdett mozgolódni az MSZMP-n belüli ellenzék. Eljártak Moszkvába, „feljelentették” Kádár Jánost és társait, mondván, ők a szocializmus ellenségei és ez ellen fel kell lépni.

Ezért aztán '72-'73-tól kezdve jópár visszafogás történt ahelyett, hogy folytatódott volna a reform kiteljesítése. Nem tértek vissza a hagyományos tervezés elemi, de szorosabb lett a kontroll, a paramétereket erősebben meghatározták. A visszafogás nem csak a gazdasági konkrétumokra, hanem a szellemi közegekre is vonatkozott,

ami erősen rosszul érintett bennünket, fiatal értelmiségieket.

Hogyan értékelné utólag a reformokat? Mi volt az új gazdasági mechanizmus utóélete?

Egyik oldalról azt lehet mondani, hogy Kelet-Európában mi mentünk a legmesszebb a reformokban, és ez egészen a 80-as évek végéig érvényes volt. Egy húszéves folyamatban folytatódott végül a piacosi törekvések előtérbe kerülése. A '73-as megtorpanás annak is következménye volt, hogy az olajválság miatt a magyar cserearányok olyan mértékben romlottak, hogy az ország vezetői az eladósodás útját látták jónak. A cserearány-romlás azt jelenti, hogy az exportunk értéke lecsökkent, felbillent a külföldi egyensúly. Mivel hatékonysági tartalékaink nem voltak a reálgazdaságban, a keletkezett rést külföldi pénzfelvétellel finanszíroztuk. Érdekes vita, hogy lehetett volna-e mást csinálni vagy nem. Az életszínvonal-növekedés fenntartásával együtt biztos, hogy nem.

'78 októberében "vette észre" a Központi Bizottság, hogy ebből baj lesz, mert olyan mértékben nőtt az eladósodás, hogy nem tudtuk fizetni a kamatokat. Akkor már Lengyelországban a Szolidaritás mozgolódott és attól félt a magyar politikai vezetés, hogy Lengyelországhoz hasonló folyamatok indulnak el itthon is, ezért '78-ban ténylegesen egy megszorító gazdaságpolitikát vezettek be. Ez olyan eredményes volt, hogy '83-ra lényegében helyrehozták a fizetési mérleget. Viszont akkor a politikai vezetés Kádárral az élen kijelentette, hogy nem akar még egy pártkongresszust, ahol megszorításról kell beszélni, így újra elengedték a gaz-

daságot. Élénkítő gazdaságpolitikát vezettek be, aminek az eredménye az lett, hogy a 80-as évek végére teljesen elszabadult és fenntarthatatlanná vált a helyzet. Természetesen nem lehet azt mondani, hogy a rendszerváltás a fizetési problémák miatt következett be, de a szovjet fejlemények után talán a második legfontosabb oka volt.

Az, hogy az összes többi szocialista országban is jött a rendszerváltás, azt bizonyítja, hogy ezek a folyamatok ugyan konkrétumait tekintve másképp néztek ki az egyes országokban, de a fő csapásirány lényegében ugyanaz volt. Mégpedig az, hogy ezek megújulásra képtelen gazdaságok voltak, alacsony innovációs hajlammal, amelyek mégis egy relatíve magas fogyasztást akartak fenntartani.

Okvetlenül meg kell említeni, hogy 1980-ban megjelent Kornai János A hiány című könyve, ami mérföldkő volt a gondolkodásban. Kornai ebben ugyan nem írta le konkrétan, de mindenki kiolvashatta belőle azt, hogy a rendszer fenntarthatatlan. Ezt '68-ban még nem láttuk, a 70-es években csak kezdtük sejteni, de '80-ra Kornainál lett világos. Én ekkoriban győződtem meg arról, hogy jönni fog egy rendszerváltás. Persze azt nem tudtuk, mikor, hogyan, de a rendszer fenntarthatatlansága világos volt. A könyvből éveken át tartottam kurzust a Rajkban a diákoknak, mert Kornait akkor nem engedték erről tanítani. A könyvet sem lehetett kiadni az akkori szocialista országokban, de mi kapcsolatban voltunk a más országbeli közgazdászokkal, akik illegálisan lefordították és szamizdatban terjesztették a könyvet.

Tehát '68-ban még nem gondoltuk, '80-ban már tudtuk, aztán '89-ben meg is csinálta az ország a rendszerváltást. ✎

A HIÁNY

Kornai János 1980-ban megjelent művében a szocialista gazdaság címbeli jelenségének alapos elemzését adta. Fő állítása az volt, hogy a szocializmusban tapasztalható hiánygazdaság nem a hibás tervezés vagy a tévesen megállapított árak következménye, hanem a rendszer sajátosságaiából fakadó törvényszerűség. A szerző 2012-ben így emlékezett vissza a könyv keletkezésének körülményeire: "Tudatosan öncenzúrárt alkalmaztam. Amit leírtam, az legjobb meggyőződésem szerint igaz volt. Csak az igazat írtam, de nem a teljes igazat. A hiány nem tárgyalta azokat a témákat, amelyek még az akkori félig-meddig felpuhult diktatúra által uralt Magyarországon is tabunak minősítettek."

A NAGY MÉG NAGYOBB LESZ?

DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS – KÖVETKEZMÉNYEKEL

KOZMA MIKLÓS ▾

A termelési stratégia digitális átállásban betöltött szerepéről Kozma Miklós, a Corvinus Kioszk, egyetemünk tudományos hírlevelének munkatársa kérdezte Demeter Krisztinát, a Vállalatgazdaságtan Intézet egyetemi tanárát. Tudjuk, hogy a termelés, ahogy ma működik, ebben a formájában nem néz nagy jövő elé, azaz a meglévő gyakorlat leváltása a digitalizáció segítségével csak idő kérdése.

Miért van szüksége egy vállalatnak a digitalizáció kapcsán termelési stratégiára?

Hiába tudja egy vállalat vezetése, hogy szükség van a digitális átállásra, hiába vezeti be az új technológiára épülő rendszereket, ha nincs rá stratégiája, hogy az új rendszert mire, hogyan használja, a vállalat sikere nem lehet fenntartható. Tudatosságot igényel, hogyan indul el a vállalat az új irányban. Például a munkaerő kiváltása lehet egy cél, azaz hogy a repetitív munkakörökben dolgozók munkáját technológiai megoldásokkal váltsuk ki. További lehetséges irány, hogy a termelés megbízhatóságát növeljük a digitalizációval, kiküszöbölve bizonyos emberi hibákat, alacsonyabb költség mellett. A professzorasszony említett egy konkrét esetet is, amikor a General Electric egyik operátora észlelte, hogy a gép hangja megváltozott, „már nem a régi”. Mikor a mérnökök megvizsgálták a gépet, kiderült, hogy az egyik alkatrész elfáradt, és így még időben be tudtak avatkozni, mielőtt a gép lerobbant volna. Jó hír, hogy a digitalizáció eredményeképpen szenzorok segítségével mára lehetővé vált, hogy az elfáradt alkatrészt akkor és csak akkor cseréljék ki, amikor ez valóban szükségessé válik, és nincsenek már ráutalva „a tapasztalt szakik fülére”, így jelentős megtakarítások érhetőek el a cégnél.

Fejnehéz költségekkel jár a digitalizáció,

és sok vállalati vezető ennek jelentőségét alulbecsüli. Ahhoz, hogy a termelés digitális átállása megvalósulhasson, az alaprendszer megfelelő kiépítése szükséges. Ennek része, hogy a különböző berendezések közötti kapcsolat internetes alapon, stabilan biztosított legyen. Minden gépegységbe szenzorok beépítése szükséges, hogy azok tudjanak egymással kommunikálni, és egy központi adatbázis létrehozása is alapfeltétel. Ilyen mértékű beruházásigény felismerése már könnyen érzékelhetővé teszi az átállással kapcsolatos termelési stratégia létjogosultságát.

A kis cégek kimaradnak, és ki fognak esni az üzletből?

Demeter Krisztina meglátása szerint nem zárható ki, hogy a kisebb cégek számára komoly fenyegetést jelent majd a nagyvállalatok termelési rendszerének folyamatban lévő digitális átállása. Ez az átállás például az egyre népszerűbbé váló additív termelésre (közismert néven: 3D nyomtatás) lehetővé teszi a nagyvállalatok számára, hogy könnyen és olcsón tudjanak prototípusokat gyártani, illetve akár kis

szériás megrendeléseket is költség-hatékonyan teljesítsenek. Mi marad ekkor a kis vállalatok versenyelőnye a termelés területén? Ez a kérdés egyelőre megválaszolásra vár.

A piaci és a technológiai turbulencia idejét éljük.

A Marketing Intézet kutatójával, Keszei Tamarával közös aktuális kutatásában Demeter Krisztina és a szintén a Vállalatgazdaságtan Intézetben dolgozó Kiss János egy nemzetközi kérdőíves megkérdezés keretében azt vizsgálják, mennyiben hathat pozitívan az innovációs és termelési teljesítmény az üzleti teljesítményre, ha a ma jellemző környezeti turbulenciákat figyelembe vesszük. A piaci turbulencia lényege, hogy egyre több iparági szegmensben egyre nehezebben kiszámíthatóvá válik a kereslet alakulása, többek között a megszakító típusú innovációknak köszönhetően. A technológiai turbulencia problematikájának lényege pedig az, hogy akár évente új technológiai megoldások kerülhetnek a vállalati döntéshozók asztalára, akik a kiaknázás és a felfedezés örök dilemmájával szembesülnek. Nem könnyű ugyanis a döntés, hogy a meglévő

technológia és termékportfólió további kiaknázásából próbáljanak-e jobb üzleti teljesítményt elérni, vagy itt az ideje jelentősebb beruházások árán kipróbálni új technológiákat, és bevezetni új termékeket, ezzel adott esetben kockáztatni a korábbi befektetések megtérülését.

Az ellátási láncok átalakulásának megértését célozza

a termelés digitális átállásának kapcsán a professzorasszony és az egyetem számos kollégájának újabb nagy kutatási programja egy EFOP kutatás keretében. A munka számos különböző szakterületen dolgozó kolléga együttműködésével zajlik, és több olyan jelentős iparágat ölel át, mint a kiskereskedelem, az FMCG (gyorsan forgó fogyasztási cikkek), a gépgyártás, az SSC (szolgáltató) központok, vagy éppen a logisztikai szolgáltatók. Számos nagy kérdést vet fel a kutatási téma, amelyek közül talán az egyik legnagyobb érdeklődést kiváltó probléma az, hogy miként lesz optimalizálható a vállalatok munkaerő-állománya: elkerülhető-e a nagy léptékű létszámleépítés a digitális átállás következtében. ✍

GLOBALISTÓL A LOKÁLIS FELÉ? MERRE TART A SPORTGAZDASÁG?

KOZMA MIKLÓS

A sport globális gazdasági hatótényezőivel kapcsolatos számos izgalmas kérdés került terítékre április 20-án, a Budapesti Corvinus Egyetem Székesfehérvári Campusán megrendezett II. SKEOF Konferencián. Kozma Miklós, a szervező Sportgazdaságtani Kutatóközpont társalapítójának szubjektív beszámolója.

Összességében 9 plenáris, 21 szekcielőadás keretében értékelték az előadók a sportgazdaság globális lehetőségeinek és kihívásainak aktuális kérdéseit. 7 különböző városból, 15 különböző szervezet képviselőiben érkeztek az előadók, és közel 150, a sportgazdaságban érintett résztvevő érdeklődő jelenlétével zajlott le a rendezvény.

A konferencia szakmai programja Diego Sánchez Trillo keynote előadásával kezdődött. A spanyol bajnokságot képviselő LaLiga Global Network Hungary delegáltja kiemelte, milyen tudatos koncepcióváltás történt a spanyol első osztályú labdarúgó liga (LaLiga) vezetésében 2013-ban, amelynek eredményeképpen azóta meg tudták duplázni a médiajogok értékesítéséből származó bevételt, valamint a márka globális építésébe fogtak. A liga globális nézettsége mára megközelíti a 3 milliárdot, és a szervezet 57 delegáltján keresztül törekszik arra, hogy minél több országban helyi tartalmakat szolgáltatassanak a közönségnek. Érdekeség, hogy Magyarországon így találták meg például, hogy nem kevesebb mint 33 futballista játszott az elmúlt évtizedekben a spanyol bajnokságban. A következtetés tehát az, hogy a LaLiga globalizációja a minél több helyen történő lokalizációval karöltve valósul meg, és még mindig jelentős növekedési potenciált rejt.

Egy másik érdekes plenáris előadás keretében Máté Pál, a Sport TV

főszerkesztője a vállalat 2000 óta futott fejlődését egy, a globálistól a lokális tartalomig vezető stratégiai átalakulásban ragadta meg. A Sport TV egyre kevésbé a világon mindenütt érdekes globális tartalmak közvetítésében (mint az élvonalbeli futballbajnokságok), és egyre inkább a helyi lakosság számára kiemelten érdekes, de nem feltétlenül globális érdeklődésre számot tartó tartalmakban (kézilabda és jégkorong Európa- és világbajnokságok) látja saját versenyképességének alapját.

A plenáris eladásokat követő szekciók közül „A sport és a sportrendezvények szerepe a térségfejlesztésben” címűt elnököltem; itt igyekeztem egy kötetlen beszélgetéssé alakítani a rövid előadásokat követő kérdésblokkokat. A szekció összességében annak jelentőségét hangsúlyozta, hogy a sportszervezetek vezetői és főbb érintettjeik is tudatosan kezeljék a sport álta-

lánosabb társadalmi és gazdasági hasznait, illetve ezek lehetséges kikapcsolásának módjait. A beszélgetésekben kiemelt témaként felmerült, hogy a több szempontból rivalizáló kelet-magyarországi nagyvárosok, Miskolc és Debrecen közösen nyerték el a 2024-es Európai Egyetemi Játékok megrendezésének jogát, nagy próbatételt adva a városokon

belüli, és a városok közötti sokoldalú együttműködések erejének. Megvittattuk továbbá, hogy nemcsak a megyei jogú városok, de a közepes méretű városaink is jó lehetőséget találhatnak a helyi sporthagyományok és színvonalas műhelyek talaján megrendezhető globális sporteseményeknek, különösen, ha ezt hozzáértő módon hasznosítják

feltételeznek. Érdekeséggé vált meg tudtuk, hogy a Groupama Aréna pályáját igénybe vevő évi 30 rendezvény mellett a fenntartható gazdasági alapokon nyugvó üzemeltetéshez szükség van mintegy 160 további céges rendezvényre, amelyeknek az aréna ad otthont. A siker kulcsa az értékesítés, amelyen 10 főállású munkatárs dolgozik. Végül egy nemzetközi kitekintésű előadás hangsúlyozta, hogy a világon szinte mindenütt nő a kormányzati háttérű források súlya a sportban, és ezzel összefüggésben a politika számára is értelmezhető társadalmi tőke jelentősége növekszik a rendezvények sikerének megítélésére.

A konferencia fénypontja volt a díjazható, ahol a „Kiválóság a Sportgazdaságban” díjat Balassi Imre, az Alba Régia SC és az Alba Fehérvár KC elnöke vehette át Dr. András Krisztinától, a Budapesti Corvinus Egyetem Sportgazdaságtani Kutatóközpontjának igazgatójától, annak elismeréséül, amilyen értékes közreműködést nyújtott a Székesfehérváron indult Sportközgazdász mesterszak létrejöttében és színvonalas megvalósításában.

A II. SKEOF Konferencia a résztvevők kötetlen kapcsolatépítésének teret adó Partner Piknikkel zárult. Folytatás jövő februárban, szintén a Budapesti Corvinus Egyetem Székesfehérvári Campusán! ✎

1968 50 ÉVE MÁR, HOGY PRÁGÁTÓL MEMPHISIG SZABADSÁGRA VÁGYOTT A VILÁG

SZÜCS ZOLTÁN ▸

Heller Ágnes szavaival élve, 1968-ban nem az volt az újszerű, hogy reménykedtek, hanem az, hogy úgy tűnt: a remények valóra is válhatnak. A múlt század egyik legellentmondásosabb megítélésű, de mindenképp nagy jelentőségű évében a változásvágy valóban végigsöpört a világon: új reményeket, új hangokat ébresztett, és bár '68-ban a „régí rend” kerekedett felül, az év egy átalakulást hozó, forradalmi korszak gyújtópontja lett. Cikkünkben sorra vesszük a legfontosabb eseményeket, mozgalmakat, igényeket, amelyek meghatározták a korszakot, a keleti blokk, Nyugat-Európa és az Egyesült Államok történéseinek bemutatásával.

Miután hazánkban január 1-én életbe lépett az új gazdasági mechanizmus, a rendszer átalakítása Csehszlovákiában is megkezdődött, ahol a kommunista párt új főtitkára, Alexander Dubček látott hozzá az emberarcú szocializmus kiépítéséhez. A piacgazdaság felé tett bátortalan lépések, a cenzúra megszüntetése természetesen „internacionalista segítségért” kiáltott, ami a Szovjetunió, Bulgária, Magyarország, Lengyelország és az NDK közös inváziójaként augusztus 20-án érte el az országhatárt. 1969-ben Dubček lemondásával ismét a normalizáció jelszava lépett életbe, a reformok eltörlése után egy újabb keményvonalas rendszer következett.

A keleti blokk reményeit a lengyel helyzet sem élte sokáig: a születésnapját ünneplő varsói Nemzeti Színház a lengyel forradalmi költészet élalakja, Adam Mickiewicz klasszikusát állította színpadra. Az oroszellenes áthallásokat nem tűrték sokáig a hatóságok: a darabot betiltották, ami utcára hívta az ellenzéki értelmiséget és a diákságot is. Mivel az áremelkedések miatt a munkásréteg is elégedetlen volt, a pártvezetés nem kockáztathatta, hogy összeadódjanak az indulatok: óriási antiszemita kampány következett, melyben a diákság idegen erők képviselőjeként tűnt fel, valamint elkészült a veszélyes zsidó értelmiség listája.

1968 diáktüntetései a lengyel eseményekkel kezdődtek, majd a kultikus francia egyetem- és gyárfoglalásokkal folytatódtak. A kiindulópont, Nanterre után Bordeaux-tól Strasbourgig dúlt az országot megbénító sztrájk, majd májusban (főleg) Párizs a repülő utcakövek és barikádok valóságos

hadszínterévé vált. De Gaulle végül egy igencsak megkésett rádióbeszédrel tudta megfékezni népszerűségének a csökkenését. Posztjáról egy év múlva mondott le, miután megbukott az a népszavazási kezdeményezése, amelyhez hatalmon maradását nyíltan kötötte.

Az igény az „áporodott levegő kiszellőztetésére” a nyugatnémet egyetemeken is felmerült. A diákmozgalmak fő céljai közé tartozott a demokratikusabb berendezkedés, a szembenézés nagyszülőik nemzetszocialista múltjával, a vietnámi háború befejezése, valamint a jobboldali sajtó befolyásának visszaszorítása. Kiemelt célpont volt az Axel Springer kiadó, amely több cikkben kívánta a „fiatal vörösök terrorjának megfékezését”. A feszültség és az erőszak valóban nem csupán a tüntetők oldalán jelent meg, a di-

ákmozgalom egyik karizmatikus vezetőjét, Rudi Dutschkét például egy szobafestő sebesítette meg életveszélyesen.

Mindennél a tengerentúlon sem telt csendesebben az év, amit a vietnámi háború fordulópontja, a január 30-i Tét-offenzíva határozott meg. Nyilvánvalóvá vált, hogy a háborút az Egyesült Államok nem tudja megnyerni, így felerősödött a tiltakozás, sokféle polgári csoport kezdett egyre aktívabban tevékenykedni. A frontokon szolgáló fekete katonák aránytalan száma több mozgalmat életre hívott, azonban 1968-ra végül a faji egyenlőségért vívott küzdelem szomorú éveként emlékezhetünk, Martin Luther King április 4-i lelövése miatt. Két hónappal később a polgárjogi mozgalmakat szintén támogató Robert Kennedy is mérenylet áldozata lett.

1968 egy forradalmi időszak szimbóluma, melyet a dekolonizáció és az elnyomó struktúrák dekonstrukciója határozott meg. A szabadságvágy társadalmi mozgalmat indított, ami továbbgyűrűzött a kultúrára és a szexualitás felfogására is, amit többek között a Hair-szintén 1968-as – Broadway-i premierje illusztrál. Az 1789-es forradalom és az 1871-es kommun után Franciaország ismét átélte a kollektív fellángolásra következő apályt és elitizmust, de a „régí rend” szerte a világon helyreállt – azonban most már az új lendület hozta feszítő ellentmondással, ami engedte az új impulzusok további térhódítását. 1968 nyitott teret többek között a feministák, a homoszexuálisok és a környezetvédők új mozgalmainak, állandósult a szabadság fuvallata, amit többé már nem lehetett figyelmen hagyni. ✎

MARX 200

MIKUS ÁRON ▾

1818. május 5-én született Karl Marx, a 19. század egyik legnagyobb hatású gondolkodója. Személye és gondolatai mai napig heves viták tárgyát képezik, amelyek születésének 200. évfordulójának alkalmából ismételten fellángoltak. Jelen írásban nem célunk oldalt választani ezekben a vitákban, ahogy az sem, hogy messzemenően eldöntsük miben volt igaza és miben tévedett, vagy mennyi köze volt Marxnak a nevével fémjelzett totalitárius rendszerek bűneihez. Cikkünkben egyetemünk korábbi rektora, Andorka Rudolf alapján bemutatjuk, hogy melyek Marxnak azok a gondolatai, amik mai napig meghatározzák a társadalomtudományok látásmódját és közgondolkodást.

Marx munkásságának középpontjában a kapitalizmus elemzése, ellentmondásainak feltárása és a szükségszerű összeomlása áll. Úgy látta, hogy a kapitalista társadalom alapvető jellemzője, hogy a munkásosztály szemben áll a tőkésosztállyal, mivel a tőkés kizsákmányolja a munkásokat. Szerinte a munkások ugyan személyileg szabadok, azonban a megélhetésük érdekében kénytelenek a termelőeszközöket birtokló tőkésnek eladni a munkájukat. A kizsákmányolás megszűnését Marx és Engels a kapitalizmust felváltó szocialista, majd a kommunista rendszerben látta. Meghatározásuk szerint előbbiben a megtermelt javakat munkaadóknak osztják el, míg utóbbi esetében mindenki szükségéi szerint részesül belőlük. Habár a Marx által leírt kapitalista rendszer nagyjából megfelelt a korabeli Anglia helyzetnek, valamint Andorka Rudolf szerint a szocializmus fő jellemzői között említett, a termelőeszközök társadalmi tulajdonba vétele és az ország összes gazdasági tevékenységére kiterjedő tervezés megvalósult például a Szovjetunióban. Mégis komoly viták vannak arról, hogy

mennyiben nevezhetjük a mai piacgazdaságokat kapitalizmusnak, valamint arról, hogy a „megvalósult” szocializmuson – „államszocializmuson” – túl létezhet-e másfajta szocializmus. Viszont az tisztán látszik, hogy a fogalmak mai napig komoly szerepet játszanak a gondolkodásunkban.

A szocializmus eljövételét Marx részben a kapitalista rendszerben ismétlődően bekövetkező válságok miatt látja szükségszerűnek és ugyan a kapitalista rendszer nem omlott össze például a 2008-as világválság hatására, mégis a tartósan problémát jelentő munkanélküliség és a globálisan, valamint a társadalmakon belül is egyaránt növekvő egyenlőtlenségek és jövedelmi különbségek miatt mai napig aktuálisak Marx egyes kérdésfeltevései.

Marx azon gondolatai, hogy a társadalmak osztályokból állnak és köztük konfliktus van óriási hatással voltak a társadalomtudományokra, elsősorban a szociológiára. Az osztály szerinte azon egyének csoportja, akik a termelőeszközökhöz való viszonyukat tekintve azonos helyzetben vannak. Habár az olyan nagy elméleteiben mint a

formációelmélet, vagy a Tökében leírt elemzésében csak két osztályt különböztet meg (kizsákmányolókat és kizsákmányoltakat), a konkrét társadalmakat elemző munkáiban már tagoltabb társadalm szerkezeti modellt használ, ami sokkal jobban használható a 19. és 20. századi társadalmak leírására.

Az osztályoknál még nagyobb hatású Marx azon tétele, hogy a konfliktus az emberi társadalmak sajátja és a fejlődés egyik mozgatórugója. Erre a gondolatra – azonban Marxtól meghaladva – épül a társadalomtudományok napjaink egyik legjelentősebb paradigmája, a konfliktuselmélet, amely szerint

a társadalmakban mindig is voltak és lesznek is konfliktusok – Marx szerint a kommunizmusban teljes a társadalmi harmónia. Az irányzat szerint a konfliktusok pozitív szerepet töltenek be, amennyiben a társadalom intézményei megfelelően tudják kezelni azokat, de veszélyeztetik a társadalom integritását, ha kezelhetetlenné válnak. Ebbe a paradigmába tartozik többek között például a kritikai elmélet, a feminizmus, a posztkoloniális elméletek és a posztmodern társadalomelmélet, amelyek nagymértékben határozzák meg napjaink tudományos gondolkodását és közbeszédet egyaránt. ✍

JUBILÄUMSKONFERENZ - 25 Jahre DSG

2018.06.12.

Már egyetemi éveid alatt is foglalkoztat a munka világa?

Érdekel, mik lehetnek a jövő kihívásai a gazdasági életben munkáltatói és munkavállalói oldalról egyaránt?

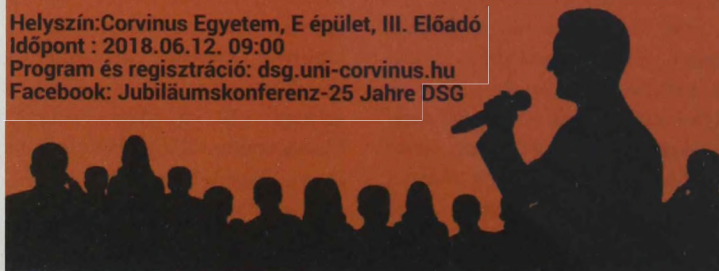
Szeretnél német internacionális vállalatok magyarországi felsővezetőivel személyesen találkozni?

Szívesen hallgatnál TED-talkokat tőlük, és más intézményi vezetőktől, majd közösen megvitátnád a felvetett kérdéseket?

Mindezt ráadásul német nyelven?

AKKOR VÁR TÉGED IS A DSG 25 ÉVES JUBILEUMI KONFERENCIÁJA!

Helyszín: Corvinus Egyetem, E épület, III. Előadó
Időpont: 2018.06.12. 09:00
Program és regisztráció: dsg.uni-corvinus.hu
Facebook: [Jubiläumskonferenz-25 Jahre DSG](https://www.facebook.com/Jubiläumskonferenz-25-Jahre-DSG)

BRAIN BAR

VILÁGHÍRŰ TUDOMÁNYOS FESZTIVÁL A CORVINUSON

KELEMEN FANNI ▾

Idén május 31. és június 2. között a Corvinuson rendezik meg Európa legnagyobb jövőfesztiválját. Mit is takar ez a kifejezés? A Brain Bar fókuszában jövőbeli mindennapjainkat formáló legérdekesebb, legfontosabb, sokszor ellentmondásos témák állnak, fogalmazott Molnár Kristóf, a fesztivál kommunikációért és partnerkapcsolatokért felelős vezetője. A fesztivál keretében ellátogat a Corvinusra a Szaúd-Arábiában állampolgárságot kapott Sofia nevű humanoid robot, de előadást tart Jaqueline Fuller a Google helyettes elnöke is.

A fesztivál négy éve indult – talán nem túlzás állítani – világhódító útjára Bösörményi-Nagy Gergely ötlete alapján, aki olyan platformot kívánt életre hívni, amelyen a résztvevők a jövővel kapcsolatos kérdésekre kaphatnak választ, szállhatnak vitába a különböző tudományterületek legnagyobb koponyáival. A Brain Bar hamar bekerült a köztudatba, mára már világszerte ismert, Európa legnagyobb tudományos fesztiváljaként tartják számon. Bár a világ legnevesebb

előadói vesznek részt a fesztiválon, a szervezők fontosnak tartják biztosítani a részvételt a diákoknak és az oktatóknak is, így a korábbi évekhez hasonlóan idén is ők adják a fesztivál VIP közönségét: az egyetemistákon kívül középiskolás diákok és pedagógusok számára is biztosítanak ingyenes belépőket.

A fesztivál előadói között idén egy egyedülálló fellépő is szerepel: mégpedig Sofia, a szaúdi állampolgárságot szerzett humanoid robot, aki így több joggal bír, mint az ott élő nők. Sofiát egyébként Audrey

Hepburnról mintázták, képes az érzelmek kifejezésére, felismeri az arcokat, így szemkontaktust is tud tartani, érti a beszédet, de még humora is van! Sofia szerepelt már Jimmy Fallon műsorában de az Elle magazin címlapján is.

Szerepel a fesztiválon a világhírű jogaoktató, Kino MacGregor, aki magától az Ashtanga jóga irányzat alapítójától tanult, több mint egymillióan követik Instagramon és több millióan látták videóit a Youtube-on. Budapestre látogat Margrethe Vestager a dán szár-

mazású versenypolitikáért felelős EU-s biztos, aki háromgyermekes anyaként keménykezűen küzd a tiszta verseny megteremtéséért. Az eseményen résztvevők találkozhatnak Nathan Crowley, az Interstellar és a Dunkirk látványtervezőjével, a Magyar Telekom ügyvezető igazgatójával, Christopher Mattheisennel, de Ugron Zsolna íróval és Peter Thiellel, a tech világ legbefolyásosabb emberével, a PayPal társalapítójával, a Facebook a LinkedIn és a SpaceX befektetőjével. Ezt kár lenne kihagyni! ✍

„SOHA EDDIG NEM VOLT ILYEN ERŐS A LINEUP”

LÉDERMAYER REGINA ▸

Május 31. és június 2. között egyetemünk főépületében zajlik majd a jövő, ugyanis nálunk kerül megrendezésre a Brain Bar, a már világszerte ismert jövőfesztivál. Kovács Dórával, a Brain Bar ügyvezetőjével, és Molnár Kristóffal, a kommunikációért és partnerkapcsolatokért felelős vezetőjével beszélgettünk arról, hogyan kapcsolják össze a jövőt és a jelent minden évben egyre nagyobb sikerrel.

Hogyan definiálnák azt, hogy „jövőfesztivál”? Miről szól röviden a Brain Bar?

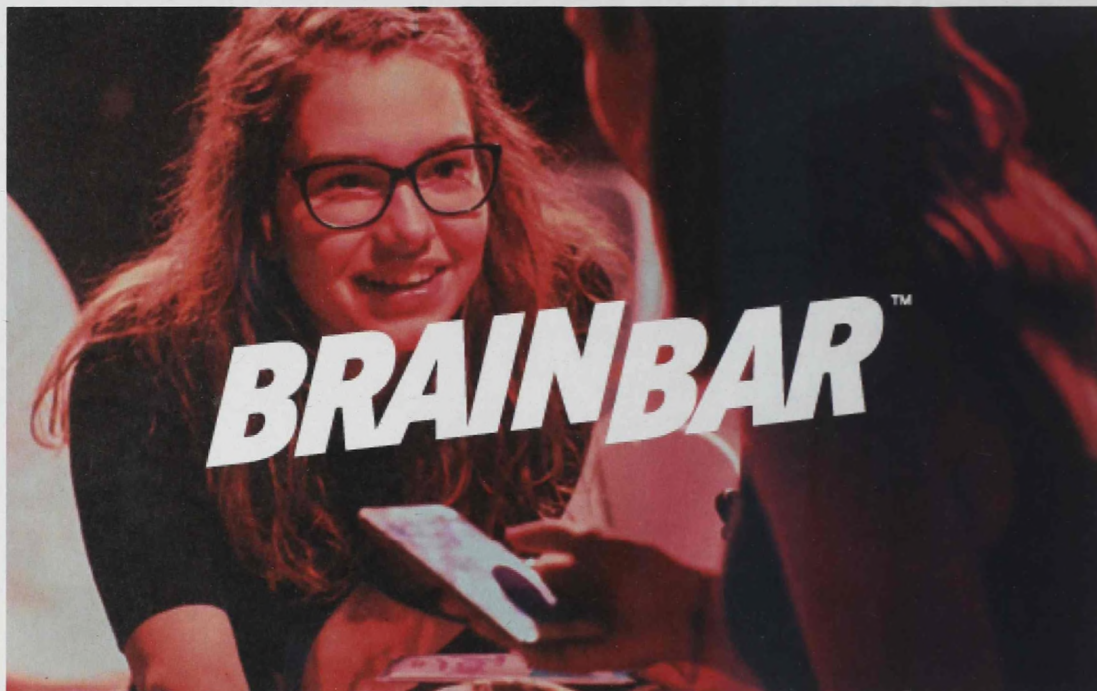
A legegyszerűbb meghatározás az, hogy a Brain Bar fókuszában jövőbeli mindennapjainkat formáló legérdekesebb, legfontosabb, sokszor ellentmondásos témák állnak. Minden évben Budapestre hívjuk a világ több, mint félszáz legokosabb, legizgalmasabb koponyáját- gondolkodókat, tudósokat, politikusokat, művészeket, hogy a közönséggel együtt megvitassák ezeket a kérdéseket, legyen szó a robotok és emberek együttéléséről, a mesterséges intelligencia morális kérdéseiről, a Big Data és tech monopóliumok hatalmáról vagy a Szilícium-völgy és a startup kultúra kritikájáról.

Ha a jövőről van szó, sokaknak sci-fi filmekbe illő, futurisztikus képek, egy agyonrobotizált, elgépi-esedett világ jut az eszébe, holott erről szó sincs. Minket az érdekel, mi történik a sok változás közben az emberrel. Ehhez pedig olyan formát választottunk, amivel a ma emberét a legjobban meg lehet szólítani és érinteni: élménnyé tettük az információ- és tudásszerzést és a gondolkodást.

Mi ihlette ezt a formátumot, amiben a Brain Bar évről évre zajlik? Vannak Európában más jövőfesztiválok is? Mi volt a minta?

Ötletfesztiválok, különböző szellemi fórumok, meetupok világszerte mindenhol vannak. Mi magunk is sok ilyenben jártunk, és bár nagyobb – vagyis nagyobb büdzséjű, hosszabb ideig tartó- fesztiválok vannak, a Brain Bar koncepciója a világban is egyedülálló.

Itt a közönség nem passzív hallgató: aktívan részt vehet a beszélgetésben, kérdéseket tehet fel az

előadóknak a színpadon, szavazhat, melyikük érve erősebb, az előadások után és között szóba elegendhet a világhírű gondolkodókkal és kemény kérdéseket is nekik szegezhet.

Nem az a célunk, hogy a felvetett kérdésekre mindenki számára elfogadható és érvényes választ adjunk-sokszor nincs is jó válasz. Az együtt gondolkodás, a kérdésfelvetés és az, hogy kilépünk saját gondolataink megszokott köréből- nekünk ez a fontos. Ezt ültettük át a különböző formátumokba.

Mennyire ismert ma a Brain Bar, mint márka és rendezvény? A látogatók száma hogyan alakult az elmúlt években?

Az idén rendezzük meg negyedszerre a fesztivált, és a látogatók száma egyre nő. A legelső fesztiválon háromezren voltak, most tizezer látogatóra számítunk. Vagyis bizakodók vagyunk, hogy a Brain Bar nemcsak Európa, hanem a világ

legfontosabb, legjobb jövőfesztiváljává válhat.

Külön öröm, hogy a bérletvásárlók számával együtt, sőt, még azt túl is szárnyalva növekszik a Brain Barra regisztráló diákok száma. Úgy döntöttünk, nálunk nem lesz VIP lista, nálunk a diákok és a pedagógusok az egyedüli VIP vendégek, ők kapják az ingyenjegyet. A fiatalok elhozzák barátaikat, osztálytársaikat- azon dolgozunk, hogy ugyanolyan menő legyen Brain Barra menni, mint akármelyik nyári zenei fesztiválra.

Mennyi szervező és önkéntes szükséges egy ilyen nagy volumenű rendezvény sikeres lebonyolításához?

Tavaly 120 önkéntesünk volt, de akkor még kisebb helyen, és „csak” hétezer látogatónk volt. Ez a szám idén valószínűleg magasabb lesz. A fesztivált magát pedig egy nagyon kicsi csapat szervezi egy egész éven

át. Sokan kérdezik, mit csinálunk év közben: amit a látogató lát, az a csúcspont. A fesztivál után pár napig szusszanunk, és máris azon agyalunk, milyen legyen a következő Brain Bar.

Előadók mindegyike korunkat meghaladó tudással rendelkezik, általuk nyerhetnek betekintést a nézők a jövőbe. Milyen szempontok, elvek alapján történik a felkérésük?

Az alap, hogy a meghívottak olyan progresszív gondolkodók, akik sajátos megvilágításba helyezik a jövőt befolyásoló témákat, dilemmákat, amikhez mindannyiunknak van valamilyen viszonyulása, hogy friss és eredeti meglátásaik vannak, amik igen gyakran provokatívak, megosztók. Az nálunk önmagában nem elég, hogy egy előadó okos vagy kurrens trendet képvisel – a Brain Barra izgalmas karaktereket hívunk, akik színpadon állva képe-

sek lázba hozni a közönséget, aktivitásra serkenteni, inspirálni.

Ez olyannyira működik, hogy tavaly James Beachamet hallgatósága még az esti partin is ámulva hallgatta – és nem egy roksztárról, hanem egy részecskekutatóról beszélünk. Az pedig sokunk számára marad felejthetetlen élmény, amikor Chris Hadfield a Szent István-bazilika előtt tartott előadást hatalmas közönség előtt.

a világ metropoliszai is büszkének lennének.

Általában mely témák a legnépszerűbbek? Vagy inkább az előadó ismertsége vonz több látogatót?

Változó. Az idei év előadóinak listáját látva elmondhatjuk, hogy soha eddig nem volt ilyen erős a

robotok? A Brain Bar témalistáját olvasva azt érezheted, a jövőnél mi lehetne izgalmasabb?

Mi teszi a Corvinust ideális helyszínné a fesztiválhoz? Hogyan esett a campusra a választás?

Egy nem szokványos helyszínt szeretnünk volna, ami nem azonnal ugrik be, ha azt halljuk, fesztivál-

léggöre kiválóan illeszkedik a Brain Bar szellemiségéhez.

Hogyan fog átalakulni az egyetem arra a három napra, hogy létrejőjön az a bizonyos Brain Bar környezet?

Anélkül, hogy elárulnánk, milyen meglepetésre számíthat a közönség, annyit azért elmondhatunk, hogy a Brain Barra jellemző karakteres látványvilág a legapróbb részletekben is visszaköszön majd. Új arcát mutatja majd az aula és az első emeleti udvarokat is újraálmodjuk. Mindezt lounge sarkokkal, padokkal, rengeteg zölddel, növényekkel, fákkal körítve, hogy az előadások között lehessen lazulni, ismerkedni.

Miért tartják fontosnak, hogy bizonyos létszámú egyetemista ingyen bérletet kapjon a jövőfesztiválra?

Úgy döntöttünk, nálunk nem lesz VIP lista, nálunk a diákok és a pedagógusok az egyedüli VIP vendégek, ők kapják az ingyenjegyeket – idén több, mint kétezret.

Nemcsak egyetemisták, hanem középiskolás diákok és pedagógusok is ingyen jöhetnek a fesztiválra. Egy jövőfesztivál elképzelhetetlen lenne a jövő alakítói, a diákok és a pedagógusok nélkül, és valljuk: a tudás, az információ, az inspiráció, a közösség nem lehet csak azok kiváltsága, akik meg tudják fizetni a fesztiválbelépőt.

Milyen jövőt képzelnek el a Brain Barnak jövőfesztiválként?

Azt szeretnénk, ha a Brain Bar egy világszerte ismert ismeretterjesztő márka lenne, egy olyan felület, amelyhez elsőként fordulnak az emberek, ha a jövővel kapcsolatos kérdéseik vannak. Már ebbe az irányba mutat az idén először megrendezett Mastermind Sessions, a Brain Bar speciálisan cégeket, startupokat, vállalkozásokat célzó újszerű workshop sorozata Brain Bar előadókkal és a Brain Bar rendhagyó karrier rendezvénye, a Future Jobs, ahol ötven válogatott, kifejezetten a jövő kihívásaira válaszoló állást hirdettek meg és töltöttek be. ✎

Nehéz meggyőzni a kiválasztott előadókat, hogy részt vegyenek a fesztiválon, vagy szívesen jönnek, mert a Brain Bar híre már megelőzte a felkérést?

Egyre többször halljuk, hogy egy előadó annak köszönhetően fogadja el a meghívásunkat, hogy egy korábbi előadótól hallotta, milyen jól érezte magát a Brain Baron és milyen klassz hely Budapest. Olyan arcát mutatjuk a városnak és Magyarországnak, amire ők maguk sem számítanak, ahogy arra sem, hogy egy olyan fesztiválon vesznek részt, amilyenre

lineup. A világ leghíresebb séfje, legmerészebb vállalkozója, a világ első robotállandópolgára – Massimo Bottura, Peter Thiel vagy Sophia önmagukban izgalmasak. És ki ne lenne kíváncsi a Google alelnökére vagy az EU versenypolitikai biztósára, aki két vállra fekteti a leghatalmasabb vállalatát is.

Másrészt vannak témák, amik mindannyiunkat foglalkoztatnak: van megoldás a migrációs válságra, el kell hagynunk a Földet, ha élethetlenné válik, hogyan etetünk több milliárd embert 10-20-50 év múlva, ha a mesterséges intelligencia mindenhol átveszi az uralmat, miben lesznek jobbak az emberek, mint a

Brain Barnál szeretjük a rendhagyó megoldásokat. Izgalmas feladat, hogyan tudjuk a patinás épületet meglepő és modern ötletekkel a Brain Bar újító szellemiségéhez alakítani. Fontos volt, hogy tízezer ember is elférjen és szabadon mozogjon, és nem utolsósorban az egyetem elhelyezkedése: a pesti belváros hangulata, a Duna-part, a páratlan panoráma együtt olyan kombináció, ami minket, magyarokat és az ide látogató több ezer külföldi vendéget is elvarázsolja. És természetesen nagyon fontos volt az is, hogy a Corvinus Egyetem egy olyan jövőorientált, nyitott tudásintézmény, amelynek a brandje,

VIGYÁZAT! VESZÉLYES GONDOLATOK: IGAZI NAGYÁGYÚK AZ IDEI BRAIN BAR FESZTIVÁLON

Ami egy zenei fesztiválnak a Rolling Stones, az a Brain Bar-nak Peter Thiel, a Szilícium-völgy legizgalmasabb befektetője. Már önmaga elvinné a show-t, de olyan nagy nevek csatlakoznak hozzá, mint Ted Chiang sci-fi író, Massimo Bottura sztárséf és Sophia, a világ leghíresebb humanoid robotja. Sajnáltnád, ha kihagynád. Mi szoltunk.

Júniusban három napra testközelbe kerül a jövő. Az ország leginspirálóbb eseményének választott fesztiválján május 31-június 2. között világhírű meghívottak villantják fel a holnap világát otthonos terepen, a Corvinus Egyetemen. Nincs VIP lista: a Brain Bar-nak ti, a jövő formálói vagytok a legfontosabb vendégek, ti és a pedagógusok kapjátok az ingyenjegyeket.

Lesz minden, ami egy fesztiválhoz kell: neves fellépők, szuper hangulat, izgalmas ismeretlenek és sok jó barát, tanulás közbeni, utáni lazulás, hamisítatlan budapesti vibe. Van, amivel viszont egyik másik fesztiválon se találkozhatok: a Brain Bar három napig feltöltődhet inspirációval, gondolatokkal, szellemi élményekkel. Ki mersz lépni a megszokott, unalmas nézetek, vélemények buborékából és a komfortzónából? Kíváncsi vagy, mit hoz számodra a jövő? A Brain Bar kifordítja a világot a sarkából- és imádni fogod.

A programban egymás mellett sorakoznak a tudomány, a technológia, az üzleti, kulturális és politikai szféra kiválóságai: itt lesz Peter Thiel, a tech világ szabálytalan zsenije, akinek neve egyet jelent a leginnovatívabb és legsikeresebb cégekkel. Ő a PayPal egyik alapítója, a Facebook első nagybefektetője, és olyan cégek létrejöttében vállalt kulcsszerepet, mint a Youtube, a LinkedIn, az Airbnb vagy a SpaceX.

Nagy izgalommal várjuk Massimo Bottura három Michelin csillagos séfét, aki nemcsak a világ egyik legjobb éttermeként számontartott Osteria Francescanát vezeti, hanem jótékonyági szervezetén keresztül küzd az élelmiszerpazarlás, a társadalmi kirekesztés és éhezés ellen. Ingyenkonyháin több éve főz a kidobásra ítélt alapanyagokból saját és híres séfbarátai receptjei alapján hajléktalanoknak és szegényeknek. Budapestre látogat Sophia, az első humanoid robotsztár, aki állampolgárságot kapott, érti az arckifejezé-

seket és reagál rájuk, viccel, énekel és a showmások egyik nagy kedvence; és Ted Chiang, az Érkezés című film alapjául szolgáló bestseller szerzője, akinek történetei nemcsak sci-fi irodalmat újították meg, hanem mély morális kérdéseket is feltesz a jövőről, a technológia és az ember szerepéről egy változó világban. Nathan Crowley Oscar-díjas látványtervező munkáit olyan hollywoodi sikerfilmekben láthattad, mint a Dunkirk, az Interstellar vagy a Sötét Lovag-trilógia, és az új világokat nemcsak fejben képes megteremteni, hanem filmvászonon, vagy éppen a garázsában. És kérdezhetsz a tech titánokkal szembeszálló EU versenypolitikai biztostól, Margrethe Vestagertől.

LEGYÉL TE IS KIVÁLASZTOTT!

A Brain Bar nem csak néző vagy: számít a véleményed és részt vehetsz a beszélgetésben. Most te jössz: lépj színpadra és tedd fel azokat a kérdéseket a jövőről, amik a legjobban izgatnak, idegesítenek, felkavarnak. Készíts magadról rövid videót és mondd el, miért az a téma érdekel.

A kiválasztott- vagyis lehet, hogy épp te- a színpadon teheti fel kérdéseit az előadóknak. Bőséges a választék:

- A kevesebb több, avagy beleesünk a hatékonyság csapdába? Elképzelhető, hogy a munkához való téves hozzáállásunk áll boldogulásunk újtába? Hogyan lettünk a munka megszállottjai? Mit jelent a valódi produktivitás és hogyan lehet értelmet találni a munkában?
- Milyen lenne a világ, ha nem lenne ennyi hulladék – főleg műanyag? Ha nem fulladnánk bele mi sem, legfőképpen pedig az óceánlakók. Kész lennél feladni a kényelmet, hogy védj a bolygót?
- Mi a szavak ereje: küzdhetünk a demokráciáért könyvekkel? Miben rejlik a történetek ereje? Megváltoztathatják írók és gondolkodók a világot?
- A pénz nem boldogít? A takarékoság az új luxus? A közösségi életmód formái- valódi megoldást jelentenek lakhatási, megélhetési problémákra, vagy csak egy újabb életmód trend városi fiatalok körében?
- Törd át az üvegplafont: vajon mikor lesznek nők a férfakkal egyenlő arányban vezető gazdasági és politikai pozíciókban? Hogyan változnak a női szerepek a következő évtizedekben? Mi jön a #metoo és #timeisup mozgalmak után?
- Big Data, Big Brother: mennyit tudnak rólad a tech cégek? Ho-

gyan befolyásolja a döntéseidet és énjedet a virtuális világ? Vajon a szabályok megvédik a privát szféránkat?

- Videójátékok már rég meghaladták a pusztán szórakoztatást, felforgatták a tech világot és a popkultúrát. Lehet-e morális tanító a videójáték, miközben komoly erkölcsi és emberi dilemmákat vet fel? Válthatunk-e jobb üzletemberre és egyáltalán emberré általuk?
- Eljött a turizmus vége? Utazni jó, de az utazás rémálom lehet azoknak, akik lakóhelyükön találkoznak a turisták hadával? Hogyan lehet megőrizni egy hely szellemét és közösségét és fenntartani a turizmust? Több joga van a helyieknek egy városhoz, látványossághoz, mint az odalátogatóknak? Egyáltalán: ki lehet sajátítani őket?
- A reklámhősök az új mesehősök: a céget kész mitológiát építenek egy-egy termék, szolgáltatás vagy maga a cég köré. Mitől lesznek hihetőek és hogyan hatnak ránk ezek a történetek, és miben hasonlítanak az évezredek óta mesélt elődökre?
- Éhezők diadala: meddig mennél el, hogy életben maradj, ha elfogy a tiszta víz, az élelem és kiapadnak a természeti erőforrások?

A KARRIERED TE ALAKÍTOD!

Május 31-én startol a Brain Bar rendhagyó karrier rendezvénye, a Future Jobs. Szemben a hagyományos állásbörzékkel az érdeklődők ötven válogatott, kifejezetten a jövő kihívásaira válaszoló- modern technológiához, kommunikációs és stratégiai tervezéshez, adatelemzéshez, marketinghez, dizájnhoz kötődő- állásokat hirdetünk meg, amelyeket az esemény zárásáig be is töltünk. További információkat a <http://brainbar.com/future-jobs> oldalon és az esemény Facebook oldalán találsz. 📌

ÖTLETEKKEL ÉS ELHIVATOTTSÁGGAL FIZETTEK A NEW YORK-I REPJEGYÉRT

PALOTÁS ZSUZI ▾

Ha belegondolunk, a startupok világa a legelszántabb és legmotiváltabb vállalkozók gyűjtőterülete, akik a saját kereteiken belül meg akarják váltani a világot. Az innovációknak pedig mindig nagy a visszhangja, így annak is, hogy Danóczy Bálint, pénzügy mesterszakos hallgatónk és csapata egészen New York-ig álmodta magát, ahol is elhozták a Global Legal Hackaton első díját. Bálintot a hogyanokról és a miértekről kérdeztük.

Mi a startup profilja és milyen céllal hoztátok létre?

A Revealu alapvetően kétoldalú üzleti modellel dolgozik és a manapság felkapottnak mondható legaltech szektorban szeretne érvényesülni.

Van egy felhasználóknak szánt mobilalkalmazásunk, amivel mindenki könnyen tudja érvényesíteni az adatvédelmi jogait. Regisztráció után a felhasználó láthatja, hogy milyen szolgáltatóknál van regisztrálva, illetve maga is hozzáadhat szolgáltatókat, majd egy kattintással adatigénylést kezdeményezhet, amelyet alkalmazásunk feldolgoz és vizualizál. Az adatok alapján alkalmazásunk figyelmeztet, ha jogellenes az adatkezelés, és lehetőséget biztosít adatmódosításra és adattörlésre is.

Célunk, hogy az egyik oldali kereslettel generáljunk keresletet a másik oldalra is, így a cégek felé is biztosítunk egy megoldást, amivel teljeskörűen kezelni tudják a beérkező kéréseket. Ez a SaaS termékünk, amellyel könnyedén és automatikusan lehet nyilvántartani az igényléseket, integráció után pedig automatizálni az egész válaszadási folyamatot cégek számára.

Az egészhez a jogi környezetet pedig az EU május 25-én életbelépő általános adatvédelmi rendelete, a GDPR adja.

Kikből áll a csapat és hogyan kezdődött meg az együttműködés?

Hatan vagyunk és mind évfolyamtársak voltunk a Városmajori Gimnáziumban. Három fejlesztőnk van (Bihary Gergely, Elődi Márton és Lakatos Péter), egy jogászként (Bihary Dániel), egy dizájnereként (Nagy Kristóf) és természetesen egy közgazdászként. Tanulmányokat illetően hárman BME mérnökinfó hallgattak, Dani ELTE jogon, Kristóf

pedig az Óbudai villamosmérnöknek tanult.

Hogy érzed, az egyetem megfelelő alapot biztosított mindehhez, esetleg motivált?

Bizonyos szempontból egyértelműen, mert szerintem nagyon jó alapképzésben volt részem, ami megtanított gondolkodni, átlátni az összefüggéseket, úgyhogy elég jó alapokat tudtam szerezni. Ugyanakkor van olyan terület, ahol nem: ilyen a csapatmunka, a ténylegesen egy csapatban dolgozás, ami elkövetően jó dolog, viszont ilyen szinten korábban nem tapasztalhattam meg, mert jellemzően mindig kimerült egy prezentáció vagy házidolgozat elkészítésében.

Ami talán elsősorban nagyon mély víznek tűnt, az a befektetőkkel való találkozók – igaz ezt tankönyvből nem is lehet megtanulni –, de szerencsére eddig sehol sem volt rossz tapasztalatunk.

Sok minden motivált, elsősorban az előbb is említett csapatmunka, hiszen bármilyen fáradtak is voltunk, egymásra mindig támaszkodhattunk. Nem túlzás azt mondani, hogy a végső döntőt megelőző egy-másfél hónapban főállásban ezen dolgoztunk, de ez véletlenül sem panaszkodás, mert nagyon élveztük – és jelenleg is élvezzük – a közös munkát.

Másik fő motivációként pedig az alkotást, valaminek a létrehozását, az ahhoz szükséges gondolkodást és ötletelő folyamatokat emelném ki.

A logókon egy rakéta látható. Mi a kapcsolat közte és a tevékenységek között?

Alapvetően semmi. Az a logó az első körös forduló alatt készült és akkor még Discover volt a projekt neve, így volt relevanciája. A Revealu nevet a nemzetközi közép-döntő előtt találtuk ki, ami angolul van és a „reveal you”-ból származik – magyarul nagyjából „felfedlek téged”-et jelent. Ettől függetlenül a csapat felének – köztük nekem is – nagyon a szívéhez nőtt az a bizonyos rakéta, de a sorsa sajnos még bizonytalan.

Indulatok országon belüli versenyeken is vagy azonnal a nemzetközi megmérettetést tűztétek ki célul?

A GLH-nak volt egy magyarországi fordulója, majd egy nemzetközi közép-döntője, szóval ilyen szempontból országon belüli versenyként kezdődött. A csapat fele már korábban is részt vett különböző hackathonokon, de ebben az összeállításban korábban még nem indultunk sehol.

A GLH zsűrije milyen szempontok alapján értékelte a Revealu-t?

Alapvetően komplexen, de ez számos szempont alapján tevődött össze. Ilyen volt az ötlet egyedisége, megvalósíthatósága, piaci létjogosultsága vagy maga a csapat. Ezekről a prototípus mellett még egy öt perces pitch keretében is meg kellett győznünk a zsűrit.

Mikor lesz elérhető az applikáció?

A feliratkozóinknak a tesztelés keretein belül már a nyár folyamán, a nagy nyilvánosságnak pedig augusztus legvégén.

Egy ilyen siker után mi a következő lépés számotokra?

Jelenleg angyalbefektetőt és inkubátort keresünk. Valószínűleg részben a nagy médiavisszhangnak köszönhetően, mindkét oldalról érkeztek megkeresések, így már az első körös találkozások zajlanak. Ezekből egyébként már most rendkívül sokat tudtunk tanulni. A következő lépés az MVP megvalósítása és a piacra lépés, amit a nyár végére tűztünk ki célul. Ezt követően egy következő körös befektetéssel már a nemzetközi piacot vennénk célba. Úgyhogy a neheze csak most jön, de szerencsére nagyon elszántak és lelkesek vagyunk! 🚀

TUDOMÁNYBOLTOK NAGYVÁSÁRA: A CORVINUSRA ÉRKEZIK A LIVING KNOWLEDGE KONFERENCIA

BOGATIN BENCE ▸

A tudomány és társadalom kapcsolatának elmélyítésére, és az egyetemek társadalmi felelősségvállalásának előmozdítására jött létre a science shop műfaja, amely Európa és a világ számos egyetemén a helyi közösségeket és az akadémiai világot hozza közelebb egymáshoz. A science shopok hálózatának, a Living Knowledge Networknek a kétévente tartandó, idén nyolcadik alkalommal összehívott rangos nemzetközi konferenciája május 30-tól június 1-ig a Corvinusra látogat. Ebből az alkalomból az esemény szervezőjével, a Corvinus Science Shop csapatának tagjával, Matolay Rékával beszélgettünk.

A Living Knowledge konferencia maga is tekinthető egy nagy science shopnak, vagy inkább egy hagyományos konferenciának, amelyen a science shopokról folyik a diskurzus?

Azt azért állíthatjuk, hogy a Living Knowledge maga is egy science shop lenne. Túlnyomórészt még akkor is egy konferencia jellegzetességeit viseli magán, ha nem egy klasszikus, formális, akadémiai értelemben vett konferenciáról beszélünk. Mi magunk között "rövidnadrágos" konferenciának is hívjuk. Nagyon kevés az olyan szekció – ha van egyáltalán ilyen – amelyben a megszokott módon valamilyen kutatási eredményt közölnek a résztvevők. Sokkal több olyan programeleme lesz a 8. Living Knowledge konferenciának, amely inkább műhelymunka, és ahol – a science shopokhoz hasonlóan – együtt dolgozunk azon, hogy hogyan lehet közösségekkel jól együtt kutatni és oktatni.

Újdonságnak számít majd az eseményen a korábbi Living Knowledge-konferenciákhoz képest, hogy helyet kapnak a programban úgynevezett dilemma-session-ök, amelyek valóban pontosan úgy működnek, mint egy science shop: a közösségi partner hoz egy problémát, amelyre a résztvevők a rendelkezésre álló idő alatt megpróbálnak megoldási javaslatokat kidolgozni. A tervek szerint négy ilyen programpont lesz: két hazai esetet, valamint egy alaszakai és egy kanadai dilemmát igyekszünk majd helyben megoldani. Nem úgy kell tehát tekinteni a konferenciára, mint egy felnagyított science shopra, de valóban, néhány elemében emlékeztet rá.

Ugyanakkor azt is érdemes megjegyezni, hogy nem csak a science shopok világából – azaz a Living Knowledge Networkből – hívtunk

Living Knowledge
The International Science Shop Network

résztvevőket. Rajtuk kívül ugyanis sok olyan irányzat van, amely megpróbálja a tudomány és a társadalom kapcsolatát szorosabbra fűzni: ilyen többek között az úgynevezett open science, az open innovation vagy a citizen science is. Ezeket mind megpróbáltuk idehozni a konkrét science shopokon túl.

A dilemmák megoldásai során egyedi problémákra próbálnak helyes válaszokat találni, vagy általánosabb kérdésekről van szó?

Az említett négy probléma mind-mind olyan eset, amelyeket valóban átéltek már az érintett szervezetek, ilyen értelemben tehát nagyon egyediek, és nagyon konkrétak. Ez viszont nem jelenti azt, hogy a tanulságaik ne lennének hasznosíthatóak más szervezetek számára is. Az egyik, a konferenciára beajánlott dilemma például arról szól – és mi nem erre fordítottunk eddig a figyelmünket –, hogy amikor együtt dolgozik aközösségi partner a diákokkal és az oktatókkal, akkor az ugyan egy kölcsönösen előnyös folyamat, hiszen a közösség partner kérdését válaszolja meg együtt a civil, a diák és az oktató, az ő problémája megoldása közben tanulunk mindannyian s ezzel számára erőforrást adunk, ám eközben a társadalmi partner is rengeteg energiát fektet a közös munkába, amivel ugyancsak jelentősen gazdagítja az egyetemi szereplők

tudását. Míg a diák, az oktató és a science shop számára ez a fizetett munkája része (a diáknak kredittel), a közösségi partner a munkáját kizárólag önkéntesként végzi, hiszen erre nincs forrás a együttműködésben. Kapacitáshiány esetén ez a közös projektet veszélyezteti. A kérdés, hogy mások találkozta-e már ezzel a problémával, és ha igen, milyen stratégiákat választottak a megoldására?

A társadalom igényeinek az akadémiai szférába való becsatornázásán túl mi mindent tartalmaz még a science shop definíciója?

A tudomány számára is rendkívül izgalmas, a kutatóknak nem az íróasztaluk mellett ülve kitalálniuk, hogy a valóság milyen formában igényli az ő hozzájárulásukat, hanem ehhez konkrét impulzusokat kapnak. Nemcsak a társadalmi, hanem az akadémiai szereplők is a nyertesei az ilyen jellegű közös problémamegoldásnak. Tavaly ennek szellemében tartottuk a Nyitott Tudományért címet viselő rendezvényünket a magyar tudomány ünnepének alkalmából.

A résztvevő szereplők körében az üzleti szféra hol kap helyet?

Bár a science shop alapvetően nem a vállalati kapcsolatokra fókuszál, két olyan órai projektünk is, amely a CEMS Business Projecten belül fut, és amelyekben egy vállalati

partner, a McKinsey is részt vett. Az ő tanácsadóik mintegy pro bono segítettek a diákjainkat abban, hogy társadalmi vállalkozókkal dolgozzanak együtt. Az egyik ilyen partner a miskolci Szimbiózis Alapítvány volt, akiknek a tevékenysége az értelmileg akadályozottak és az autizmussal élők társadalmi integrációjára fókuszál. A mi projektünk pedig arra irányult, hogy az ő munkásságukat hogyan lehetne vonzóvá tenni vállalati csapatépítések színteréül. Ebben az esetben tehát a társadalmi szereplő egy üzleti kérdésre válaszoltunk egy vállalati partnerrel közösen, ez pedig felkeltette a CEMS figyelmét is.

A vállalatokat mi érdekli leginkább ezekben a partnerségekben?

A visszajelzések alapján ez a fajta közös munka annyira feltölti őket pozitív energiákkal, hogy komoly motivációs tényező vált számukra. Noha a tanácsadóik pro bono végezték el ugyanazt a munkát, mint amelyet egyébként pénzért végeznének, mégis annyira más logikával kell együtt gondolkozniuk a társadalmi szereplőkkel és a diákokkal, hogy az komoly lelki-szellemi feltöltődésként hatott rájuk, ez pedig nagyon érdekes a számukra.

Mekkora múltra tekint vissza a science shop műfaja?

Az általunk használt koncepció holland eredetű, maga az elnevezés is a holland *Wetenschapswinkel* szóból származik, amely szó szerint "tudományboltot" jelent. Ez leginkább azt jelöli, hogy úgy tanulunk és oktatunk, hogy azáltal a közösséget is közvetlenül szolgáljuk. Európa különböző pontjain ez eltérő módon, másképp nevesülve megtalálható a felsőoktatásban már legalább húsz éve: angolszász területeken például a *civic engagement* vonal honosodott meg. Amerikában egyé-

ként konkrétan törvény írja elő, hogy az oktatás és a kutatás mellett a helyi államok földterületén alapított egyetem tevékenységének minimum egyharmadát a közösségekkel való foglalkozás, a szélesebb társadalom felé irányuló tudástranszfer tegye ki. Nálunk ez az úgynevezett "harmadik misszió".

Őn is részt vett a legutóbbi, 2016-os Living Knowledge-en. Mint kutató – és mint a következő alkalom szervezője – milyen tapasztalatokkal gazdagodott a dublini konferencián?

Elképesztően feltöltő élmény volt, jó volt látni a külföldi kollégákat munka közben. A Living Knowledge szervezői akkor is bizonyították, hogy egy konferenciát le lehet bonyolítani folyamatos, élő interakcióként, nem pedig frontális előadások sorozataként. Fontos sajátossága a Living Knowledge konferenciáknak – és nálunk is meg fog valósulni –, hogy nemcsak akadémiai emberek, hanem sok közösségi szereplő és diák is van a résztvevők között. Érzékelhető volt Dublinban, hogy ez az esemény lebontja a tudomány és a "terep", a társadalmi valóság közti hierarchiát. Mindegyik szereplő tudását egyformán fontosnak ismeri el: a diákokét, a közösségét és az egyetemi kutatókét is. Az akadémiai fülnek is sokkal érdekesebb a közösségi partnert hallgatni, aki valódi történeteket és tapasztalatot hoz magával, nem pedig valamilyen absztrakt tudást.

Milyen kuriózumok várhatók még a budapesti konferencián?

A 8. Living Knowledge kifejezett célja az, hogy – ha már egyszer Budapest ad neki otthont –, legyenek olyan szekciók, amelyek tartalmukat tekintve a science shopok kelet-közép-európai szerepére, specialitásaira fókuszálnak. Ehhez érkeznek a konferenciára többek között lengyel, román és koszovói partnerek is. Szeretnénk, ha sikerülne értelmezni, hogy a science shopok alapvetően nyugati modellje miben más, milyen

sajátosságokkal rendelkezik ebben a kontextusban. Nagy kérdés például az, hogy nálunk és a környező országok egyetemében a már említett harmadik missziót milyen tartalommal lehet megtölteni, és ebben milyen szerepe lehet a science shopoknak.

Érdekes tapasztalat volt, amikor tavaly novemberben a Corvinusra látogatott a poznanai Adam Mickiewicz Egyetem alakuló csapata, hogy kétnapos workshop beszéljünk át a mi valamivel régebbi tapasztalatainkat. Feltűnő volt ugyanis, hogy sokszor fel sem kellett tenniük egy kérdést, felszavakból is értették egymást. Ugyanezeket a kérdéseket egy hollandnak például hosszan kellett volna magyaráznunk. Arra is jó lehet tehát ez a konferencia, hogy felderítsük, detektáljuk, miben gyökerezik az, hogy mi itt, Kelet-Közép-Európában ebben a science shopokban

dolgozókkal ennyire egy húron pendülünk.

Jó alkalom lehet még a budapesti konferencia arra is, hogy megmutassa itt, a régió belül, hogy milyen előnyei vannak a közösséggel való közös munkának. A vállalatok társadalmi felelősségvállalásánál is emlegetni szokták, hogy az önkéntesség ellen hat a valahai korántsem önkéntes társadalmi munka, a kommunista szombat emléke. Itt izgalmas példákon keresztül mutatkozik majd meg az értéke. A diákok kilépnek a

profit-orientált gondolkodás köréből és megismerik azon elkötelezett emberek perspektíváit, motivációit és eszközrendszerét, akik társadalmi ügyekkel foglalkoznak. A jövő a felelős gazdasági vezetőké – és őket most itt tanítjuk a Corvinuson, így magunk is a felelős üzleti oktatást tűztük a zászlónkra.

A Living Knowledge résztvevői nagyon sokféle helyről, nagyon különböző – civil vagy akadémiai – háttérrel érkeznek. Mennyire jelent kihívást olyan közeget teremteni ezeknek az embereknek a számára, amelyben mindegyikük komfortosan érezheti magát a konferencián?

Annyiban szerencsénk van, hogy a korábban megrendezett konferenciák szervezői már kitaláltak olyan műfajokat, amelyekkel el lehet ezt érni. Nálunk is lesz például Pecha Kucha-szekció (egy különleges pre-

zentációtípus, amely során 20 diát kell bemutatni, és minden slide-ra 20 másodperc juthat – a szerk.), ami egyszerre kihívás egy egyetemi embernek és a közösségi partnereknek is. Ezenkívül lesz ötperces expoze is, ami arról szól, hogy a beszélőnek csak azt kell elmesélnie, ami őt érdekli, és hátha akadnak a hallgatóság soraiban is olyanok, akiket ugyanaz érdekel; ennek tehát van egy kapcsolatteremtő funkciója. Emellett lesznek workshopok és a plenáris előadások is törekedni fognak az interaktivitásra.

A konferencia közösségi programjaival sem csak annyit szeretnénk elérni, hogy a résztvevők találkozzanak egymással – hiszen erre a szekciók közti szünetek is alkalmat kínálnak –, hanem azt is, hogy az itt töltött rövid idő alatt is kialakítsanak valamilyen kapcsolatot a mi társadalmunkkal. Azt szeretnénk, ha a társadalmi vonatkozású kulturális programok és a bemutatkozó társadalmi vállalkozók révén jobban betekintheznének a mi környezetünkbe.

Mennyire célja a konferenciának az, hogy konkrét, a közeljövőben szakpolitikává is alakítható javaslatokat dolgozzon ki?

Nincs olyan célkitűzésünk, hogy valamilyen problémára nagyon konkrét megoldást találjunk, de szerepel a programban például több olyan szekció, ami a Responsible Research and Innovation (RRI, felelősségteljes kutatás és innováció) eszköztárával foglalkozik. A mi csapatunk jó két éve használja ezt kollégák, tantárgyi tájékoztatók, az oktatásunk és kutatásunk fejlesztésére. Rögtön a konferencia első napján pedig arról lesz szó, hogy miként lehet szakpolitikák útján ezzel a felsőoktatás fejlesztését támogatni. Ugyancsak felfutó téma a science shopok működésének társadalmi hatása. Lesz olyan szekció, amely azt firtatja majd, hogy ezt hogyan lehet mérni, milyen kézzel fogható eredménye lehet a partnerek számára a közös munkának. Emellett a konferencia tanulságait a Corvinus Science Shop is be tudja majd csatornázni a saját működésébe, iatal szervezetként óriási lehetőség a számára itt helyben hallani mások tapasztalatait, látni a science shopok történelmi és most újonnan alakuló innovatív modelljeit. ✎

IDÉN NEM OSZTJÁK KI AZ IRODALMI NOBEL-DÍJAT, AVAGY A #METOO-MOZGALOM LEGVÁRATLANABB FORDULATA

MENYHÉRT DORKA ▸

2017. októberében villámsebesen és fékezhetetlenül indult útjának a #metoo-mozgalom – késői igazságot szolgáltatva a szexuális erőszak áldozatainak. A skandalum begyűrűzött a Svéd Királyi Tudományos Akadémia körébe is. Botrány botrányt követett, ami végül a 2018. évi irodalmi Nobel-díj kiosztásába került, az Akadémia nem adja át az elismerést idén.

A botrány középpontjában egy házaspár – Katarina Frostenson, költő, akadémiai tag és férje, a fotós Jean-Claude Arnault – áll. Arnault-t 18 nő vádolta meg a metoo-mozgalom során szexuális zaklatással és erőszakkal. Az áldozatok 1996 és 2017 között megtörtént molesztálásokról számoltak be. Számos eset hivatalos eseményeken, szemtanúk előtt történt, míg öt nő egyedül nézett szembe a fényképpszel.

Arnault-t nemcsak zaklatással, hanem korábbi Nobel-díj nyertesek nevének kiszivárogtatásával is vádolják, hét ízben adhatta tovább a bizalmas információt. A szivárogtatási vád feleségére, Katarina Frostensonra nézve is terhelő, őt mint az Akadémia tagját szigorú titoktartás köti. Frostensonnak továbbá korrupciós vádakkal is szembe kell néznie: állítólag elhallgatta, hogy érdekeltége van egy feladatával összeegyeztethetetlen vállalkozásában, ugyanis férjével közösen vezetik a Forum nevű irodalmi klu-

bot, amely anyagi támogatást kap a Svéd Akadémiától.

A házaspár tagadta a vádakot, melyek kellemetlen helyzetbe hozták az Akadémiát. A 18 tagú testület tagjait megosztotta a botrány, Katarina Frostenson lemondása így kudarcba fulladt, ezért három akadémiai tag önként lemondott. Kijelentették, hogy nem vesznek részt többé a testület munkájában, így kifejezve tiltakozásukat a molesztálási botrány kezelése ellen. Az akadémia megszakított minden kapcsolatot Arnault-val és a Forummal, valamint felkért egy ügyvédi irodát a testület belső ügyeinek kivizsgálására, a vádak bizonyítást nyertek.

Sara Danius, a Svéd Akadémia állandó titkára április 12-én mondott le, ő volt az első nő, aki betöltötte ezt a tisztséget. Danius azt nyilatkozta, hogy elvesztette a testület bizalmát, de nem beszélt arról, hogy távozásáról szavazással döntöttek-e.

A lépések odáig vezettek, hogy a 18 tagú testület tíz főre fogyatko-

zott, utoljára Katarina Frostenson költő jelentette be lemondását. Ezzel megkérdőjeleződött a testület működőképessége, ugyanis – egészen 2018. május 3-ig – a Svéd Akadémia tagsága egy életre szól, hivatalos kilépésre nem volt lehetőség. XVI. Károly Gusztáv svéd király – aki aggodalmát fejezte ki a testület munkájának hitelessége miatt – azonban már korábban utalt rá, hogy fontolóra veszi a szabály megváltoztatását. Az uralkodó május 3-án hagyta jóvá az új szabályzatot, miszerint mostantól azok, akik két évig nem vesznek részt a bizottság munkájában, automatikusan lemondanak a beosztásukról. Továbbá lehetővé teszik az új tagok felvételét

Ha nincs bizalom, nincs Nobel-díj

A Nobel Alapítvány kiadott egy közleményt, amelyben azt írták, hogy „a Svéd Akadémiába vetett bizalom súlyosan megrendült”. Az alapítvány lesújtó véleménnyel

volt a testületről, amely a saját és az általa kiosztott irodalmi Nobel-díj értékét és hírnevét beszenyeezi jelenlegi botrányával. A megrendült bizalomra hivatkozva végül május 4-én jelentették be, hogy egy évvel elhalasztják a 2018. évi irodalmi Nobel-díj odaítélését. Úgy vélik, a halasztás hosszú távon segíti megőrizni a Svéd Akadémia és a Nobel-díj presztízsét. A döntés nem volt váratlan, ugyanis a kitüntetést beszenyeezné a szexuális zaklatási, szivárogtatási és összeférhetetlenségi botrány. Az idei díj nem vész el, 2019-ben két irodalmi Nobel-díjat adnak át.

A halasztás nem egyedi eset, az oka már annál inkább

Az 1786-ban alapított Svéd Akadémia Alfred Nobel végakarata szerint 1901 óta ítéli oda a Nobel-díjat annak a szerzőnek, „aki az irodalomhoz a legkiválóbb idealisztikus beállítottságú alkotással járult hozzá”. 117 év alatt hét alkalommal fordult elő, hogy nem osztották ki az elismerést, a halasztást mindig bepótolták. Az I. világháború miatt 1914-ben és 1918-ban, majd 1935-ben meg nem nevezett okok miatt – mely a mai napig rejtély maradt –, valamint a II. világháború során (1940-ben, 1941-ben, 1942-ben és 1943-ban) maradt el az esemény.

Tehát a 2018-as halasztás nemcsak a XXI. század első elmaradt irodalmi díjkiosztójaként írta be magát a történelembe, hanem azzal is, hogy mindezt egy szexuális zaklatásból kiindult botrány idézte elő. Kérdés, hogy az Akadémia Anders Olsson, ideiglenes titkár (Sara Danius utódja) vezetésével visszanyeri-e a munkája iránti bizalmát, és képes lesz botránymentesen kihirdetni a két díjazott nevét 2019-ben. ▸

FORDUL A KOCKA: A NÉZŐN A REFLEKTOR

PALOTÁS ZSUZI ▾

Ha színházba készülünk, általában valamilyen terhet szeretnénk letenni és átadni magunkat valami különlegesnek és nem mindennapinak. A lesötétített nézőtérben biztonságban érezzük magunkat, de mi történik, ha fordul a kocka? A nézőket egymással szemben ültetik le, fejhallgatót adnak nekik és utasításokat kell követniük. A Stereo Akt, Magyarország egyik legprogresszívabb színházi alkotócsoportja előadásában az *Etikett, avagy a tökéletes ember* című darabon jártunk.

Górcső alatt a tökéletességünk

A Stereo Akt eseményszemléletű színházi előadásokat hoz létre, „az esemény lényege a résztvevő valóságának és az alkotó fantáziavilágának találkozása. Előadásainak tartalmi esszenciája a közönség és az előadók – akár szavak nélküli – párbeszédéből születik meg.” – tudhatjuk meg a honlapjukról. Az *Etikett* című előadásuk közép-pontjában a tökéletes ember áll, egy kimeríthetetlen téma, hiszen a tökéletességre törekvés mindennapjaink mozgatórugója. A tökéletesség alapja lehet irigységnek vagy küzdésvágynak, ugyanakkor egy kollektív illúzió, amelytől nem tudunk szabadulni. Az előadásra már tapasztalt színházlátogatóként minden újra nyitottan látogattam el. A furcsa körülmények és a kifordí-

tott helyzet hullámszerűen hatottak rám: először tetszett, majd zavarba ejtett, később feloldott, végül ismét kellemetlen érzést váltott ki belőlem. Új élmény volt számomra, hogy a színdarabban a színészek csupán illusztrációk voltak a saját magam fejtegetéséhez, és kapaszkodók nélkül voltam kiszolgáltatva az érzéseimnek.

Meg lehet szokni az abszurdot?

Az egész darab mintha egy párhuzamos univerzumban játszódott volna, amelynek mi vagyunk a legfőbb alkotóelemei. A fejhallgatón keresztül hallható szöveg az első pillanattól megteremtette egy hamisítatlan fantasy atmoszféráját. A történet apró jelenetekből állt össze, egy bizarr repülőút adott neki keretet, amelyben a színészek voltak

a légiutaskísérők, a hang a pilóta és mi nézők az utasok. A fülünkbe beszélő mély férfihang irányította a színpadon a színészeket és minket is. A közönség bevonása mindig izgalmas, de egyben kényelmetlen is. A Stereo Akt-nak sikerült felkelteni a kíváncsiságunkat anélkül, hogy nagyon izgultunk vagy idegesek lettünk volna a szereplés miatt. A kulcs az volt, hogy bár mindannyiunkat bevontak, mégis mindenki maga dönthette el, mennyire van benne a játékban, és csupán pár alkalommal voltak ellentmondást nem tűrő felszólítások. 70 percet töltöttünk ebben az abszurd valóságban, amihez az alatt teljes mértékben alkalmazkodtunk és a végén szó szerint ki kellett belőle szakadnunk. A színészek végig szemkontaktust tartottak velünk, kiszóltak hozzánk, süttel kínáltak,

a világuk részévé tettek, ennek az alternatív valóságnak a megszűnése rám fizikailag is hatott.

Tökéletlenségünkkel együtt vagyunk teljesek

Érezni lehetett, hogy nem minden mozdulat volt előre eltervezve, amire én csak egy kis idő elteltével eszméltem rá, mivel addig az alternatív világ elemének könyveltem el a néha jelentkező csúszásokat és zavarokat. A két szereplő (Boross Martin és Julia Jakubowska) harmonikus kiegészítése volt a fejhallgatóba beszélő férfinak, és a rádőbbenésemet követően az előadást teljes egészében, a maga esetlegességében értékeltem. Olyan élménnyel tértem haza, amit elvennék az olvasótól, ha mindent részletesen leírnék, hiszen a meglepetéssel is operál a darab. ✎

KÖZKINCSES ROVAT

DO WIDZENIA

Előre – hátra – előre – hátra:
Hintázunk a tavaszra várva,
De pislog a lelkem, mert látja,
Eladtad, mi mosolyod gyártja.
A félelemnek kacag a mája,
Kéri, hogy etesd, száját látja...
Olyat adsz, minek drága az ára –
Boldogságod veszik most kárba.

TETTES

Pepceselős hajnal van és esőszagú minden,
az emberekből csak a lányomaim látszanak
egy kislányból pedig az elhagyott
fél pár kesztyűje,
a pocsolóában ázik a talpammal együtt
hogy mellette hagyhassam a lábnyomomat
és estére eltűnhessen mindkettő.
Mert estére már szétszórt túrón,
a járdára kent cseresznyebefőttön és elgurult
pomelón keresztül vezet az út.
A szétszakadt bevásárlószatyorból van a pad
előtt, a kuka mögött és az elgurult narancsokon
is.
Állok a kesztyű helyén, állok más szemetében
és arra gondolkodom miért nem hívtam a rendőröket
se most, sem akkor mikor téged raboltak ki
belőlem.

FILMSZAKADÁS

Palotás Zsuzsi

Indigó papírral másolom a pillanatokat,
amikre véletlenül előhívó
folyadékot öntöttem, miközben
papírmadarakat akartam hajtogatni
a ki nem nyitott szerelmes levelekből,
majd messze hajítani őket, hogy
elhiggyem el tudnak repülni,
én is velük valahova, ahol van
nyomtató, digitális fénykép
és sms-ek.
Sokkal egyszerűbb lenne ezerszer
lemásolni téged, majd az összeset
egy gombnyomással kitörölni.

EST, RÁD GONDOLOK

Ha, lennének szavak rá, elmondanám ki vagy,
mesélnék arról is, kivé váltam – Általad.
De most, csak ülök a meleg lakásban,
Túlnyújtott hónapok óta diverzításban:
A könyvek borítói máshogy néznek rám,
a parfüm a polcon nem oly édes már,
a harmadik, aki beköltözik mellém,
de ő sem te vagy, miért is lennél?
A szemem kifelé lépked egész a küszöbig,
átrohanna rajta, éppen azzal küszködik.

*

Magányos morzsa tömegben kuporgott,
konyhaasztal lakói közt hunyorgott:
Nem tudta kipróbálni a könnyeket,
egy palack víz segítségével sietett.
Az izzó, Napként simogatta a folyó vizében,
mely felfedezőutat tett idegen vidéken.
Aztán hirtelen vízesessé változott,
a morzsa azt hitte, mindez álom volt,
mert mikor zuhant, még akkor is hitt benne,
hogy egyszer visszakaphatja, mi ihlette.

MINDIG VÁGYOD

Hanis Patrícia

Lelked táncol, volt egy álmod,
újra látod, meg nem állod,
Reá nézel, szavát várod,
szívét kéred, csak őt vágyod,
karod nyújtod, máshoz fordul,
sípod fújod, nem is mozdul,
elé térdelsz, szépen kéred,
szürke léted, láncod téped,
feladhatnád, ruhád rongyos,
azt hihetnéd, nem vagy fontos,
gyengédséggel megérintve
rád mosolyog tekintete,
lelked csillog, volt egy álmod,
újra látod s visszavárod.

TÜKÖR

Pofoncsapás vagy nekem.
Torz tükör, bennem.
Már semmit sem értek.
Csak némán téged nézlek.

Ködöt ültetél szememre,
S nem látok messzebbre.
A valóságot képzelem?
Benned nem kétkezem.

A semmit görgetem.
A lét falait döngetem.
Repedt ajkú csókok.
A szabadságban lógok.

Állok a kopasz rét felett,
A nagy semmisség mellett.
Átfúj rajtam a szél,
S világom benned él.

ÁTTETSZEL

Végiggurultunk a domboldalon,
fehérek voltunk és olyan fényesek,
hogy a napsugarak lepattantak rólunk.
Egymás fényébe nyújtottuk az ujjainkat
és azt figyeltük, ahogy szépen lassan
felállnak a szőrszálaink.
Nem láttam a szemedet,
de éreztem mikor pislogsz és éreztem,
mikor már nem.
Elaludtunk a tisztáson és hagytuk,
hogy megszáradjunk, majd összeszedgettük
a kitergetett lelkeinket és visszatértünk oda,
ahol a lépteinknek nyoma van.

Szerző: Palotás Zsuzsi

Kedves Olvasónk! Ha Te is úgy érzed, hogy időnként – vagy még többször – elkap a szépíróláz, és nemcsak kiénekelnéd magadból, hanem a Közgazdász hasábjain is szívesen viszontlátnád ennek eredményét, küldd el nekünk az info@corvinusmedia.hu-ra!

HA TAVASZ, AKKOR KULTURÁLIS FESZTIVÁL A RAJKBAN

KALOTAI B. DÁNIEL ▾

A hagyományokhoz híven idén is megrendezésre került a RajkTavaszi kulturális eseménysorozat, amelyen az érdeklődők a különféle beszélgetéseken keresztül betekintést nyerhettek a színházi szcéna, a zeneszerzőszakma, a költői lét és a gasztronómia rejtelmeibe.

A rendezvénysorozat első beszélgetésén máris egy rendhagyó szemszögből került felfedezésre a színházi világ, hiszen **Dely Katalin**, a Katona József Színház gazdasági igazgatója mesélt a szakmájáról. Ahogy azt előző számunkban már írtuk, több színház áttért a nonprofit gazdasági működésre, amelynek előnyeiről, illetve a fővárosi fenntartás nehézségeiről, valamint a jegyárszabásról, a színészi bérezésről, a szakemberhiányról mesélt az igazgatóasszony. Az aznapi jegyvásárlást megkönnyítő online értékesítéssel kapcsolatban megjegyezte, hogy a Katona iránt igen nagy az érdeklődés, így a gyorsan elkapkodott jegyek miatt

nem tudnak ezen keresztül további nézőket megszólítani, mivel a az állójegyek eladásával előfordul, hogy akár 107% a nézőtér kihasználtsága.

Közvetlenül a színház után következett a magyar zene brandjének feltérképezése, amely beszélgetésen **Weyer Balázs** a Hangvető és a Bartók Rádió világzenei programjának szerkesztője, a Womex világzenei expo szervezője és az Aranyélet c. sorozat zeneszerzője a szakma működését, a piacról való megélés nehézségeit, valamint a film és zenekapcsolatát magyarázta el a főleg zenekedvelő, de laikus közönség számára.

A csütörtöki programnapot a leginkább gyerekverseiről ismert

Varró Dániel, József Attila-díjas költő felolvasása nyitotta, aki egy egyedi összeállítással örvendeztette meg a hallgatóságot. Kifejezetten érdekes volt látni, ahogy az egyetemisták a felolvasás és a közös értelmezések hatására teljesen átszellemülnek. Dani a különleges alkalomra tekintettel néhány, a tartalmában az idősebb korosztálynak szóló szerzeményt is megoszthatott a jelenlevőkkel.

Végezetül egy interaktív, közös főzőcskézés során, Góg Angéla formatervező segítségével a résztvevők megízlelhették a szakkollégiumot és az ételkölteményeken keresztül felidézheték a Rajkban megélhető pillanatokat. ✍

BUDAPEST: A MÚLT SZÁZAD ÖRÖKSÉGNEK MEGŐRZÉSÉVEL KELL A JÖVŐBE LÉPNI!

KALOTAI B. DÁNIEL ▾

A jövő fővárosának közlekedéséről, az autóközpontú várostervezés meghaladásáról tartott előadást Vitézy Dávid, a Budapesti Közlekedési Központ korábbi vezérigazgatója a Rajk László Szakkollégium meghívására a Corvinus Egyetemen. A szakember igen részletesen kifejtette és nemzetközi példákkal szemléltette az elképzeléseit arról, hogyan is kéne integráltan szervezni a budapesti közlekedést.

Vitézy - aki jelenleg a Közlekedési Múzeum megbízott igazgatója - kifejtette, hogy a „Futurama-várostervezés”, vagyis az „autók köre” épült városkialakítás, mint például Los Angelesben, ahol az összterület több mint felét az úthálózat és parkoló veszi igénybe, csak az 1940-as években számított forradalminak, mostanra már fenntarthatatlan, és igencsak megnehezíti a városok újragondolását. Érdekes módon az új várostervezési elképzelések oda szeretnének eljutni, ahol a 1930-as években, az autók tömeges elterjedése előtt tartottunk. Nevezetesen egy olyan elgondolást szeretnének megvalósítani, amiben visszaállhatna a kerékpárosok, gyalogosok és tömegközlekedők dominanciája. Szerencsére Budapest

esetében a történeti városszövet egyben maradt, és rombolás helyett az autók „csak” a meglévő teret töltötték ki, de a megnövekedett autósforgalom miatt megszorodtak a dugók, így létfontosságú a tömegközlekedés fejlesztése.

Vitézy elmondta, hogy 2010-ben azért hozták létre a BKK-t, mert a közlekedésről csak átfogóan lehet gondolkodni és így alakítani az em-

berek napi döntéseit. Az azóta már megcsorbítottan működő, integrált közlekedésszervezési és szolgáltató központnak köszönhető az újratervezett 3-as és a budai fonódó villamos, a központi informatikai rendszer fejlesztése (BKK Futár), a Kiskörút átépítése, a zöldfelület megnövekedése, valamint a kerékpárutak hálózatosodása. A fejlesztések már rövidtávon is jelentős, 20%-os árbevétel tudtak eredményezni a cég számára.

A további elképzelések között említette még a RiGo chipkártyás jegyrendszer bevezetését, az M3-as metró kihagyott ziccereinek a lefaragását (pl: új aluljárók építése, akadálymentesítés), a Csepel-sziget északi részének beépítése miatt egy új Duna-híd építése, de új vasúti

megállók építése, ami lekövetné a város fejlődését és ezzel felszabadítaná a pályaudvarok leterheltségét és egy a Déli és Nyugati összekötő Duna alatti alagút is szerepelt a tervek között. Az önzetű autóról megjegyezte, hogy javarészt taxiként vagy telekocsiként képzele a megjelenésüket, ami lecsökkentené az autók számát és tized annyi autó megoldaná a közlekedést.

Összegzésként elmondta, hogy mindenre együtt persze nem lesz pénz, de a tervek egymásra épülése miatt nélkülözhetetlen a rendszer-szintű, Budapest határait is meghaladó, hosszú távú a projekteket összehangoló szemlélet.

Az előadás teljes terjedelmében megtekinthető Vitézy Dávid YouTube csatornáján. ✍

A LÁTHATÓ TUDOMÁNY

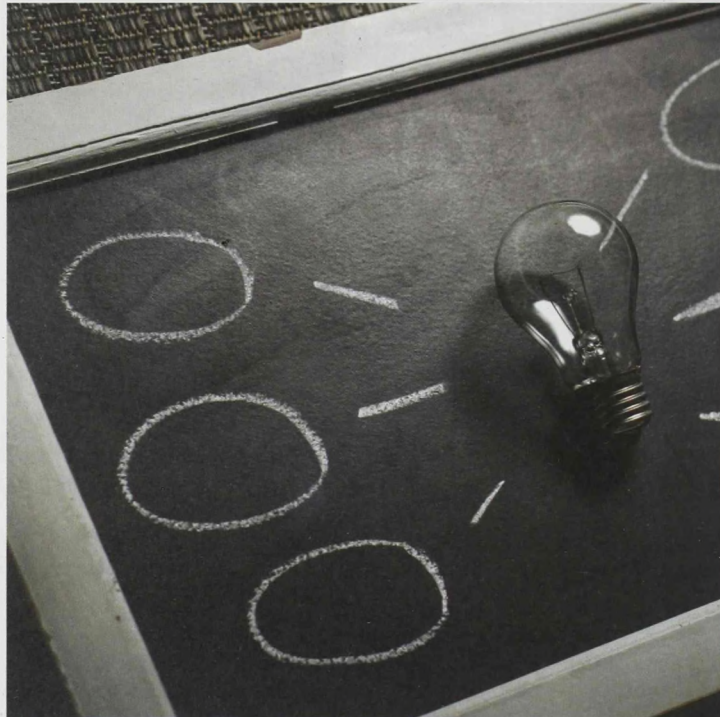
TUDOMÁNYKÖZVETÍTÉS KONFERENCIÁT TARTOTTAK A CORVINUSON

KOVÁCS MÁTÉ ▾

A tudomány évszázadok óta képezi alapját a világ fejlődésének, napjainkban azonban új kihívásokkal kell szembenézni. A tömegmédiaterjedésével egyre hangsúlyosabbá válik a hiteles és megbízható források szükségessége, mely az álhírek és az ebből adódó általános bizalmatlanság korszakában tovább erősödik. Hogyan lehet tehát a tudomány legújabb vívmányait közérthetően közvetíteni? Mi az a tudományközvetítés, és mi a jelentősége? Lehet-e sikeresen harcolni az álhírek ellen? Többek között ezekre a kérdésekre keresték a választ oktatók, hallgatók és a tudományos szakma képviselői közösen a Tud.Com tudományközvetítési kutatócsoport valamint a Budapesti Corvinus Egyetem Magatartástudományi és Kommunikációelméleti Intézet által szervezett konferencián.

AZ esemény megnyitó beszédét Láncki András, a Corvinus Egyetem rektora mondta el, melyben hangsúlyozta, napjaink egyik legnagyobb kihívása a tudományos nyitottság helyes mértékének megtalálása, amely nem jelentheti azt, hogy szinte bármit tudománynak lehessen nevezni. A folyamat során elengedhetetlen a tudományközvetítési szakemberek munkája, akik képesek lehetnek megtalálni ezt a bizonyos arany közeputat. A rektori megnyitó után Pálincás József, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnöke, az MTA korábbi elnöke következett, aki előadásában a tudományos munka kommunikációs feladataira, valamint a most zajló és jövőbeni programokra is kitért. Ezek alapján a tudományos tevékenység során a publikálás mellett elengedhetetlen a szervezési, ismeretterjesztési és politikai tényezők figyelembe vétele is. A nyilvánosság ereje ugyanis mind a tudományos intézmények, mind a kutatásfinanszírozás, mind pedig a pályázati modellek során fontos tényező. A legfőbb kérdés egy projekt esetében az, hogy „tud-e szólni azokhoz, akik fenntartják és használják” annak munkáját és eredményeit.

Ugyanakkor a megfelelő artikuláció mellett elengedhetetlen tényező, hogy a tudományos hitelesség sem vesztet kárba, melyről már Aczél Petra, a Corvinus Magatartástudományi és Kommunikációelméleti Intézetének igazgatója beszélt. A hitelesség és a kommunikáció mellett fontos, hogy – ahogyan Szent-Györgyi Albert is fogalmaz – „a tudományokat át kell élni”, hiszen nem elég tudni,

„szeretni is kell azt, amit tudunk”. A tudományos-technológiai korszakban a bölcsesség szeretete az eddigieknél is fontosabbá válik, tudomány pedig sohasem létezhet ember nélkül. Ebből következik tehát, hogy a tudomány kommunikációjának is az emberekhez kell szólnia, de egészen máshogy kell elindulni, ha tudósok köréről, vagy ha az átlagvéleményről van szó. Ezt erősítette meg Fábri György, az ELTE docense, a nagyszerű Mindentudás egyeteme sorozat megteremtője, tudományközvetítési szakember is. Ahhoz, hogy az emberekhez a jelenlegi mediatisált világban is eljussanak a tudományos hírek, személyes történetek kellenek. Ha úgy tetszik, tudományos sztorikra van szükség, akik személyiségükkel és ismertségükkel

egyszerre tudnak társadalmi bizalmat és népszerűséget építeni a különböző szakterületek számára.

A plenáris előadások után három időszámban és két párhuzamos blokkban szekció-előadások következtek a legkülönbözőbb tudományközvetítési témákban. A közel negyven előadás során szó volt többek között különböző írott, beszélt és kreatív ismeretterjesztési módokról, a társadalmi párbeszéd tudományos kontextusairól, az oktatásban és a hallgatói attitűdökben tapasztalható folyamatokról és változásokról, valamint a tudományközvetítés megnyilvánulásának gyakorlati formáiról. A sokrétű előadásokban azonban mégis volt egy közös pont, ezt pedig a tudomány iránti szeretet és elkötelezettség. Az aktuális kihívások

valóban nagyok és nehezen leküzdhetőek, azonban a helyzet mégsem reménytelen. „Think outside the box” – azaz „gondolkozz a dobozod kívül”, a tudomány ugyanis csak a régies, zárt korlátok leküzdésével lehet a társadalom számára is befogadható és átélhető.

Az előadások mellett helyett kapott a konferencián egy poszterszekció, ahol a legkülönbözőbb vállalkozások és projektek mutatkoztak be. A projektek előadótól kérdezni is lehetett, így az érdeklődők többféle aspektusból ismerhették meg a történeteket. Helyett kapott számos társadalmi kezdeményezés, volt szó Science Caféről, utazó planetáriumról, de fizikai roadshowról is. Természetesen a természettudományok népszerűsítése mellett a társadalomtudományok sem maradhattak el. Bemutatkozott például egyetemünk hallgatóinak projektje, a Lighter, melyben a szerzők egy olyan blogot hoznak létre hamarosan, amelyben a zenékben, filmekben, videoklipekben felvetett társadalmi problémákat tárgyalják ki a konferencia bevonásával.

A konferencia során tehát számos új ismeretre, kapcsolatra lehetett szert tenni. Fontos benyomásokról van szó, hiszen a tudomány kérdése a közélet alakulásában is elengedhetetlen tényező, a bizalmatlanság és az „alternatív útvonalak” erősödése pedig új kihívások elé állítja a tudományos élet szereplőit. A megoldás pedig valahol a kommunikáció megújításában rejlik, mellyel mindenki számára befogadhatóvá és átélhetővé válhatnak az ismeretek, hiszen „a tudomány szexi”, csak jól előadni az emberek számára. ✎

NINCSEN TÖBBÉ ŐK, CSAK MI VAGYUNK

BESZÉLGETÉS DR. MICHALKÓ GÁBORRAL, A CORVINUS DOKTORI ISKOLÁK MEGBÍZOTT FŐIGAZGATÓJÁVAL

SZENYÉRI VIKTÓRIA ▾

Michalkó Gábor vezetői filozófiájának egyik fontos alapköve az univerzitas szellemiségének erősítése. Ennek jegyében közel fél évtizede sikeresen dolgozik a Corvinus Egyetem fejlődéséért, versenyképességének erősítéséért. Geográfus, turizmuskutató, a Gazdálkodástudományi Kar Marketing és Média Intézet Turizmus Tanszék professzora, a Gazdálkodástani Doktori Iskola vezetője. Néhány hete az egyetem újonnan létrehozott ernyőszerzetének, az intézmény hét doktori iskoláját összefogó egységének lett a megbízott főigazgatója. Az interjú során a Corvinus Doktori Iskolák létrejöttének hátteréről, a kitűzött célokról, kihívásokról kérdeztem.

Mi ez az új szervezeti egység? Hogyan írná le egy olyan személy számára, aki most hall róla először?

Az egészet egy nagyváros, mondjuk Budapest példájához tudnám hasonlítani. A magyar fővárosnak vannak egyedi arculattal, önálló igazgatással, saját stratégiával, fejlesztési tervekkel rendelkező kerületei. Viszont ahhoz, hogy ezek az autonóm egységek hatékonyan és sikeresen működjenek, amelytől élhető tereket alkotnak a nagyvárosban belül, kell egy központi önkormányzat, amely a legfontosabb feladatokat (például köztisztaság, tömegközlekedés, biztonság) ilyen-olyan mértékben koordinálja. A mi működésünk is egy ilyen, ernyőszerű szervezeti egység, amely segíti az eddig jobbra izoláltan működő doktori iskolákat és integrálja a sikerességükhöz nélkülözhetetlen értékeket.

Hány embert fog össze ez az új szervezet?

A Corvinus Egyetemhez jelenleg hét, szakmailag, tudományosan önálló doktori iskola tartozik és ezekben több mint ötszáz hallgató vesz részt a PhD fokozat megszerzését célzó képzésben, ide értve minden olyan hallgatót, aki valamikor elkezdte a képzést, és még nem tett le arról, hogy megírja a doktori értekezését. Ez pedig nagyon nagy létszám.

Mi volt az intézmény létrehozásának fő célja? Milyen hosszú volt az út a megalakulásig?

Az egész út az új, országos felsőoktatási koncepcióváltással indult. A kormány alapstratégiája az volt, hogy a magyar egyetemi képzést versenyképesebbé, nemzetközileg vonzóbbá tegye. Ehhez formálódott a nemzeti felsőoktatási törvény és az egyetemek ehhez szabták a különböző intézmény-fejlesztési stratégiájukat. Ezzel párhuzamosan ismerte fel a Corvinus is, hogy a doktori képzés korábbi

struktúrája, a szigetszerűen működő doktori iskolák már nem tudják megfelelően szolgálni ezeket a nemzeti és intézményi szinten kitűzött stratégiai célokat.

A széttöredezett irányítás, az egyre gyakrabban felmerülő problémák miatt nem volt hatékony a működés. Ezen kívül kiemelten fontos volt és a szervezet létrejöttére ösztönzőleg hatott még a kétféle, 2016 előtti és utáni képzések kimeneti részének összehangolása, hogy a különböző szellemiség és felépítés ellenére mindegyik képzés ugyanazt a színvonalat hozza, a PhD oklevél pedig valóban az egységes Corvinus minőséget tükrözze. Mivel azonos értékű doktori fokozatokat ad ki az egyetem, ezért minden doktori iskolában ugyanazt a minőségi(bb) követelményeket kell elérni az értekezéseknek, ezt pedig csak egy azonos elvek alapján működtetett, hatékony struktúra tudja garantálni. Az új irányelvekhez való alkalmazkodás miatt tehát szükségszerű volt egy ilyen szervezetnek a létrehozása.

Mennyire úttörő ezzel az új szervezeti egységgel a Corvinus?

A nagyobb tudományegyetemnél léteznek már hasonló típusú kezdeményezések. A Debreceni Egyetem több mint húsz, a legkülönbözőbb tudományterülethez tartozó doktori iskolát koordinál sikeresen. A mi rendszerünk a Corvinuson nem minden előzmény nélküli, tudományági doktori tanács modernbb leképezése. A korábbi években olyan, nem kellő hatékonysággal menedzselte változá-

sokra, mint például az új típusú képzési rendszer bevezetésére, vagy a budai karok távozásával összefüggő úrré választ kellett adni és kialakítani végre egy egységes szemléletű hivatalt. A doktori képzést segítő tanúgyigazgatás rendkívüli kihívásokkal szembevisíti az érintetteket, kezelésükhöz markánsabb, a corvinusos szervezeti kultúrába illeszkedő irányítás jöhet majd létre, ebben tehát mindenképp újszerűek vagyunk.

Mennyire időigényesek a kinevezéssel járó teendők? Milyen feladatokkal jár az új pozíció?

Négy éve vezetem a Gazdálkodástani Doktori Iskolát, az Egyetem legnagyobb, PhD fokozatot nyújtó szervezeti egységét, amely munkában a kezdetektől komoly segítségemre volt Krista Zsuzsa, aki ma az Egyetemi Doktori Iroda vezetője. Együtt egy olyan munkakultúrát, szemléletet alakítottunk ki, ami mára tizenhárom, meglehetősen különböző doktori specializáció összehangolását menedzseli (azt mondják sikeresen), amelyet most igyekszek egyetemi szintre is átültetni. Nem előzmény nélküli tehát a vezetői pozíció a számomra, bár a Corvinus Doktori Iskolák megbízott főigazgatója megtisztelő kinevezés nagyságrendekkel nagyobb felelősséggel járó pozíció, amely az egyetemi hierarchiában a tudományos rektor-helyettes alá tartozik, de a munkát segítő önálló jogkörökkel.

Emellett természetesen megmaradt a doktori iskola vezetői feladatköröm is. Úgy gondolom, hogy nem is iga-

zán lehetne a doktori iskolákat egy teljesen kívülről érkezett személynek irányítani, mert az eredményességhez elengedhetetlen a speciális, évek alatt elsajátított tapasztalati tudás. Ugyanakkor ígéretet tettem Zoltayné Paprika Zita dékán asszonynak, hogy a korábbi munkám menedzselése semmiben sem fog hátrányt szenvedni.

Milyen tervei, megvalósítandó céljai vannak a közel jövővel illetően?

Vannak stratégiai célok, mindenekeelőtt, hogy a minőségbiztosítás, a szervezeti átláthatóság keretei mielőbb megvalósuljanak. Ezen kívül biztosítsuk a folyamatos egyetemi oktatói, kutatói utánpótlást, nemzetközi térbe beágyazva pedig minél több külföldi hallgatót csábítsunk ide, akik vagy itt maradnak a PhD után vagy hazamennek, de mindenképpen magukkal viszik az egyetem jó hírét. Az operatív teendők kapcsán pedig az aktuális feladatok (felvételi, komplex vizsga) bonyolítása zajlik, közben pedig ki kell alakítani a belső működési struktúrát, mert hiába autonómok ezek a szervezetek, meg kell teremteni az egységes kereteket, amelyben azonban mindenki komfortosan érzi magát. Ennek a struktúrának a kialakítása természetesen plusz energia és nagy felelősség, hisz ilyen még korábban nem működött az egyetemen.

Mik a doktori képzések előtt álló legnagyobb kihívások?

A legnagyobb kihívás, hogy a korábbi szokásjogok, beidegződések fokozatos lecsiszolása után létrejöjjen egy korszerű rendszer. Fontos megérteni minden doktori iskolának, hogy az önállóságuk ezután is megmarad és ettől az új szervezettől csak támogatást és iránymutatást fognak kapni, ami lehet ugyan, hogy kezdetben nehéz lesz, de a jövőben sokkal hatékonyabb és egyszerűbb lesz emiatt a munka. Az egyeztetéseken elmondtam, azt kell elsősorban elfelejteni, hogy Ők, mert ezután csak Mi lesz. ✎

FENYEGETÉSTŐL A SZÉLES MOSOLYOKIG – A KÉT KOREA TÖRTÉNELMI LEHETŐSÉGE?

BAUER EMESE ▾

Nukleáris fegyverek, fenyegetés, békülés, téli olimpia, a legendás kézfogás és csúcstalálkozó... Az elmúlt év röviden összefoglalva a Koreai félszigeten. A közelmúlt eseményei nem kevés emberben vetettek fel pozitív várakozásokat. Talán végre elérkezik a béke ideje? Konszolidáció, együttműködés? Akár egyesítés? Vajon ez alkalommal sikerrel járhatnak a koreai helyzet megoldására irányuló tárgyalások?

A tavalyi év folyamán Donald Trump és Kim Dzsong Un elmérgesedő szópárbájától volt hangos a sajtó, miközben a nukleáris háború fenyegetése egyre közelebbinek tűnt. 2018. április 27-én mégis egy történelmi mérföldkőnek lehettünk szemtanúi, amikor Kim és Mun Dzsze In, az északi és déli vezetők csúcstalálkozót tartottak Panmidzsonban, ahol 65 éve a fegyverszünetet is aláírták. Amellett, hogy a háború óta ez volt az első alkalom, hogy a dél-koreai vezető a határ északi oldalára tette a lábát, a tárgyalás végére egy nyilatkozat is aláírásra került. A Panmidzsoni Nyilatkozat a háború formális, végleges befejezését és a félsziget teljes nukleáris fegyvermentesítését is tartalmazza, ami ennyi év bizonytalanság után szinte minden fél számára fellelegzésre ad okot. Azonban nem ez az első alkalom, hogy a két Korea hajlandó tárgyalóasztalhoz ülni, ugyanis a 2000-ben és 2007-ben megszerveztettek után ez már a harmadik találkozó. Ezek a próbálkozások is mind enyhülést ígértek, de Észak-Korea visszatáncolásával végül kútba estek, és újabb elhidegüléshez vezettek.

Dél-Koreának nyilvánvalóan előnyére válna, ha rendeződnének a viszonyok, de vajon mi volt az, ami újra közeledésre készítette a Kim Dzsong Un uralma alatt eddig teljesen elzárkózó Északot? Andrej Lankov orosz Korea-szakértő 2012-ben megjelent „A valódi Észak-Korea” című könyvében egy olyan stratégiát írt le, ami talán magyarázatot adhat a kérdésre. Szerinte, amikor az északi rezsim elégedetlen, először fenyegetően lép fel, krízist generálva. Majd miután már mindenki a háborút látja közeledni, az északiak tárgyalást ajánlanak, amelyet a nemzetközi közeg megkönnyebbülten fogad el. Mindezt azért, hogy a megenyhült hangulatban

az északiak a legjobb ajánlatokat kapják – a kör pedig innen indulhat is előlről. A Lankov által felvázolt minta az idej esetében is érvényesnek tűnik. Emellett az is lehetséges, hogy miután az északi rezsim még novemberben sikerrel járt egy olyan rakéta kifejlesztésében, ami el tudja érni az Egyesült Államokat, Kim elérkezettnek látta az időt, hogy a fejlesztések befagyasztásával tárgyalóasztalhoz üljön – ezzel erejét nemcsak titokban tartotta, de meg is tartotta.

Azt, hogy mi áll a dolgok háttérében, talán csak maga Kim és közelebbi köre ismeri, a szakértők mégis abban bíznak, hogy ez alkalommal valódi elköteleződésről beszélhetünk. Erre többek között okot ad a dél-koreai miniszterelnök elkötelezettsége a helyzet normalizálására, amiért hajlandó volt feladni az ország eddigi, gazdasági megegyezést előtérbe helyező politikáját is. Emellett első alkalommal sikerült

írásba foglalni a nukleáris leszerelésre való törekvést, valamint a kijelölt célok és részcélok eléréséhez konkrét határidőket is rendeltek. Ezek mind olyan fontos részletek, amelyek hiányoztak az előző megállapodásokból a közös gazdasági projektek és család egyesítési politikák mellől.

A tárgyalás óta már meg is tették az első lépéseket a megállapodás megvalósítása felé. Észak-Korea a déli időszámításhoz igazította – az egyébként 2015-ben 30 perccel visszaállított – óráit, valamint ígéretet tett arra, hogy május 23-25. között nemzetközi megfigyelők és újságírók jelenléte mellett felrobantja rakétatesztelő bázisát. Mindközben Szingapúrban folynak az előkészületek Donald Trump és Kim Dzsong Un csúcstalálkozására június elején, amely amennyiben sikeresen folyik le, nagy lökést adhat a tárgyalásoknak – habár az északi rezsim a napokban újrakezdett fe-

nyezetőzése nem ezt vetíti előre.

A folyamat tehát ha lassan is, de elindult, ám a sikerhez vezető út még hosszú és rögös. Amennyiben mégis eredményesen végigjárják azt, a Koreai-félsziget békéje számtalan előnnyel jár majd az egész világ, de legfőképp a két Korea, az USA, Kína, Japán és Oroszország számára. Meginduló együttműködés, az észak-koreai gazdaság modernizálása, nyersanyagszállító útvonalak a félszigeten, hosszú évtizedek után egyesülő családok, a nukleáris fenyegetés megszűnése mind a lehetőségek között található. Ám ezek nem feltétlenül jelentenek egyet a két ország egyesülésével: ahhoz, hogy ez szóba kerülhessen, még rengeteg dolgot kell rendeznie a feleknek. A történelmi lehetőség azonban adott, és azt elszalasztani súlyos hiba lenne – így tehát bízakodóan, ám továbbra is elővigyázatosan kell haladni előre, a békés növekedés felé. ✎

A MI MUNKÁNK.

A MI SIKERÜNK.

[JOBS.LIDL.HU](https://jobs.lidl.hu)

LÉPÉST TARTUNK

A JÖVŐDDEL

BRAINBAR™

FREE TICKETS

---

for Students & Teachers

31 MAY – 2 JUNE

Corvinus University of Budapest

brainbar.com/edu